

Envâr Neşriyat
Risale-i Nur Tercümeleri

Tabiat Risalesi
Kürtçe Tercümesi

Orijinal Adı | نَافِیْ اَوْرُزْ نَالُ
TABIAT RİSALESİ

<i>Tercüme</i>	وَرَكْرَا كُرْدِي
Ramazan Çetin	رَمَضانُ چَتِينُ
<i>Transkripsiyon</i>	تِیپِیْگُوهرْتِنُ
Abdülkerim Dağ	عَبْدُالْكَرِيمِ دَاغُ
<i>Dizgi-Mizanpaj</i>	تِیپِیْزِی ژ دَسْتَحَتِی
Ali Sırma	عَلِی سِرْمَا
<i>Tashîh</i>	سَرَأَشْتِكِرِنُ
Abdüsselam Bêcirmanî, Ramazan Çetin	عَبْدُالسَّلَامِ بِيَجِرْمَانِي، رَمَضانُ چَتِينُ

(چاپا لَاتِیْنِی، سِتَنْبُول، ۲۰۱۲)

www.kurdinur.com

Neşreden:

ENVÂR NEŞRİYAT SAN. TİC. A.Ş.

www.envarnesriyat.com

Binbirdirek Mh. Piyerloti Cd. Dostlukyurdu Sk. Hacıbey Apt. No: 10 / 101

Çemberlitaş 34122 FATİH - İSTANBUL - TÜRKİYE

tel: +90 212 516 20 42 - 518 62 71 faks: +90 212 516 20 14

e-posta: envar@envarnesriyat.com

Sertifika no: 32192

Baskı:

Han Basım

Garip Sk. No:42 Yarımburgaz Küçükçekmece / İstanbul

tel: +90 212 697 30 30

ISBN: 978-975-990-315-2

چاپا يَكْمِیْن، سِتَنْبُول، ۲۰۱۶

© İSTANBUL - 2016 - Birinci Baskı

ژ کُلیاتا رساله‌یین نُور

رساله‌یا

سِرُوشْتِی

لَمَعَه‌یا بِیَسْتُ وِسییان

بَدِیعُ الزَّمان

سَعِیدِی نُورِسی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رساله‌یا سروشتی

(برئ) "نُوطِیا شَانزْدَهَانْ اَلْمَعَه‌یا حَقْدَهَانْ" بُو، لِی ژ بَر گَرِیْنگیَا خَوَه
بُوِیه "لَمَعَه‌یا بَیْسَتْ وَسِیَّیَانْ". فِکْرَا کُفْرِی یا کُو ژ سِرُوشْتِپَرَسْتِیِی تِی،
بَاوایِکی کُو اِیدی قَطْ فَنَاژَه دِکُژَه؛ هِیمِی بِنِگِهین اِی کُفْرِی سِرُوبِن دِکَه).

بِیْرُخَسْتِن

دِ وِی "نُوطَه‌پِیدَا" رُوبِی اَصْلِی رِیا کُو قِسمِی اِنْکَارِکَرِین
سِرُوشْت پَرَسْت تِیدَه دِچِن، بِنَه مُحَالِین کُو هَرِی کِیم نُوطُ مُحَالَانْ
دِهُونْدَرِینن هَاتِیه بَیَانْکَرِن کُو چِقَاس ژ عَقْل دُورَه، چِقَاس کَرِیتَه،
چَه دَرَجَه خُرَافِیه. ژ بَر کُو اَو مُحَال، دِ هِن رِسالَه‌پِین دِنْدَه قِسمَن
هَاتِنَه اِیضاخِرِن، لِقِی دَرِی ژ بَر کُرتُبُونَا قِی رِیسَالِی، هِنَک
پِیلَنگ هَاتِنَه قَقَاسْتِن. ژ بُو قِی یِکی، ژ نِشْکَاڤَه تِی بِیْرِی کُو وَانْ
فِیلسُوفِین عَقْلَمَنْدُ اِینْ نَافْدَار، چَاوَا دِبه کُو خُرَافِیکَه اَقْقَاس ظَاہِرُ
وَأَشْکَارَه قَبُول کَرِیه وَ اَو دِ وِی رِیْبِی دَه دِچِن.

بَلِی وَانْ، رُوبِی اَصْلِی رِیا خَوَه نِکَارِیْبُونَه بَدِیتِنَا.

هَمْ حَقِيقَتَا رِیَا وَانْ وَلَازِمِی وَ پِیَوِیَسْتِیَا رِیَا وَانْ آ کُو کَرِیْتُ
 وَمَكْرَهُ وَ دَرِی عَاقِلَه (حَاشِیَه^۱) دِ سَرِکِی هَر مُحَالَه کَه نَقِیْسَانْدِیْدَه
 هَاتِیَه بَیَانِکِرَن. اَزْ اَمَادَه مَه کُو وِی خُلَاصِیَا مَذْهَبِیْن وَانْ آ کُو
 لَازِمِی وَ مُقْتَضَايَا ضَرْوَرِی یَا رِیَا وَانَه، ژَبُو وَانْ کَسِیْن کُو گَمَانِیْن
 وَانْ هَنَه بَکَلْکَ آشِیْکَارِی وَ بَدِیْلِیْن گَلْکَ قَطْعِی وَ بَاوَیْکِی بَرْفَرَه
 بَیَانْ وَاثْبَاتْ بَکَم.

^۱- حَاشِیَه: ژِ بَر کُو بَطْهَرِکِی کَلْکَ مُتَجَاوِزْ وَکَرِیْتُ؛ "حَقِیْقَتِیْن اِیْمَانِی" تِیْن
 تَزْیِیْفِکِرَن وَ "آفْ خُرَافِیَا" تِی گُوتَن بُو تَشْتِی کُو عَقْلِی وَانْ اِی پُوجُوبِی
 نَاکِهَیْژَه وَ بَیْأُولِی ژِ سِرُوشْتِیْرَه تِی سِپَارْتَن وَ بَقَانْ أَوَايَانْ بَسَر قُرْأَنِی دَه
 اِیْرِیْش تِی کِرَن آفْ رِسَالَه هَاتْ نَقِیْسَانْدِن. اِیْجَا أَو اِیْرِیْش حِدَتْکَه بِشِدَتْ دَا
 (قَلْبِی) قَلَمِی کُو بَوَانْ مُلْحِدْ وَ بَوَانْ خَوْدِی مَذْهَبِیْن بَاطِلْ اِیْن کُو ژِ حَقْ رُو
 بَادَانَه، سِیْلَه یِیْن غَلِیْظْ وَبَشِدَتْ دَا خَوَارِن. یَانْ نَا رِیْبَازَا رِسَالَه یَا نُورِی؛
 بِنَزِیْهَی، بِنَازِیْکِی یَه وَ گُوتَن نَرْمَه.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِى اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾

اَفْ آيتَا كَرِيْم، بِاسْتِفْهَامَا اِنْكَارِى دِييْتَرَه: "دَر حَقِّى جَنَابِى حَقُّ دَه گَمَان نَابَه وَ دِقِّى نَبَه." وَ بَقِى گُوتَنِى نِيشان دِدَه كُو وُجُودُو وَ حُدَانِيَتَا خُودِى دِ دَرَجَهِيَا بَدَاهَتِي دَه يَه.

بِيَرَانِيَنَك، بَرِى رَافَكِرِنَا فِى رَازِى:

اَز دِ سَلا هَزَارُ وَسِيَصْدُ وَسِى وَ هَشْتَانَدَه (١٩٢٢) چُومْ اَنقَرَهِيى، مِ دِيَت كُو فِكْرَا زِنْدَقِيَكَه گَلَك اَرَزَنَك، دِ نَاقْ رُوشَنبِيرِيَن اَهْلِى اِيْمَانِيَدَه، يِيَن كُو دِلْشَانَه وَ ژِ هِشِي خَوَه چُونَه ژِ بَر سَرَكْفَتِنَا اَرْتِيَشَا اِسْلَامِي يَا لِدَرِي يُونَانان، بَفِيلَبَازِي دِخَبَتَه كُو بَكْفَه نَاقِي، خَرَابَكَه وَ بَرَحَرِي بَخَه. مِ كُوت: هِي وَاخ؛ اَفْ اَزْدَرَهَا، دِي بَه لَا خَوَه بَارْكَانِي اِيْمَانِي بَدَه. وِي چَاخِي ژِ بَر كُو اَفْ آيتَا كَرِيْم، وُجُودُو وَ حُدَانِيَتِي دِ دَرَجَهِيَا بَدَاهَتِيْدَا اِفْهَام دِكَه، مِ زِي هُوارُ خَواست؛ مِ بَرَهَانَكَه خُورْت اُ دِ وِي دَرَجَهِيى دَه، كُو دِكَارَه سَرِي وِي زِنْدَقِيى بِيَرْچَقِينَه وَ بَلَافْ بَكَه كُو ژِ قُرْأَنَا حَكِيم هَاتِيَه

سِتَنَدِن، دِ رِسَالَه يَا عَرَبِيدَه نَقِيسِي. مِّنْ لَا تَقْرَهِي لِچَاپْخَانِيَا يِنِي
گُونِي، دَابُو چَاپْکِرِن. لِي مِخَابِن، ژ بَر هِنْدِك بُونَا كَسِيْن كُو
بِعَرَبِي دِزَانِن وَ كِيْمَبُونَا كَسِيْن كُو بَغْرِيْنِكِي لِي دِنِهِيْرِن، اَوْ بُرْهَانَا
خُورْت اَ كُو بَاوَايَكِي كُرْت وَگَلَك مُخْتَصَر هَاتِبُو نَقِيسَانْدِن، تَأْثِيْرَا
خَوه نِيْشَان نَدَا. مِخَابِن، اَوْ فِكْرَا بِيْدِيْنِيْتِي، هَم بِيْش دَا چُو هَم
قَوْت سِتَانْد. ژ مَجْبُوْرِي، اَزِي وِي بُرْهَانِي بِيْرَكِي هِنَكِي رَاقَه
بِكَم. ژ بَر كُو هِن پَارْچَه يِيْن وِي بُرْهَانِي، دِ هِن رِسَالَه يَانْدَه تَام
هَاتِنَه رَاقَه كِرِن، لَقِي دَرِي دِي بَكُرْتَايِي بِي نَقِيسَانْدِن. اَوْ بُرْهَانِيْن
كُو دِ هِن رِسَالَه يِيْن دِنْدَه دَابَش بُونَه، دِ قِي بُرْهَانِيْدَه قِسْمَن دِيْن
يَك؛ هَر يَك دَبَه وَك پَارْچَه يَكِي قِي بُرْهَانِي.

پیشگوئن

هَيِّ اِنْسَانُ! بِزَانِبِهْ كُو پَيَقِينِ بَدَهْشَتِ هَنَه، كُو ژ دَقِي مِرُوْفاَنُ
دَرْدِكْفَنُ وَ بِيَهْنَا بِاُولِيِي دِدَن. اَهْلِي اِيْمَانِي، وَانْ بِنَزَانِي بِكَارْتِيْنِي.
اَمِي ژ وَانْ پَيَقِينِ مُهْم، سِي حَبَانِ بِيَانِ بَكِن.

أَيَكِي: "أَوْجَدْتُهُ الْأَسْبَابُ" يَعْنِي سَبَبُ فِي تَشْتِي اِيْجَادِ دِكِن.

أَدُوبِيَانُ: "تَشَكَّلَ بِنَفْسِهِ" يَعْنِي، خَوَه بِخَوَه تَشَكُّلِ دِبَه، چِي
دِبَه وَ دِقَوْمَه وَ شِيْنِ دِبَه.

أَسِسِيِيَانُ: "اِقْتَضَتْهُ الطَّبِيعَةُ" اَنگُو سِرُوشتِي يَه، سِرُوشتِ
اِقْتِضَا دِكَه [حَوَجَه دِبِيَنَه] وَ اِيْجَادِ دِكَه.

بَلِي، مَادَمُ مَوْجُودُ هَنَه وَ نَايِيْنِ اِنْكَارِ كِرِن. هَمُ هَرُ بُونَوَرُ
بَصْنَعْتُ وَبِحِكْمَتِ تِي وَجُودِي. هَمُ مَادَمُ نَه قَدِيْمِن، ژ نُوقَه چِي
دِبِن. هَرُ حَالُ، هِي مُلْحِدُ! فِي مَوْجُودِي، مَثَلَا فِي حَيَوَانِي، يَانُ
تِي بِيِيْژِي كُو اُسْبَابِي عَالَمِي، وَ اِيْجَادِ دِكَه يَانِي بِكُومُبُونَا
سَبَبَانُ اَوْ مَوْجُودُ چِيْدِبَه... اَنْژِي اَوْ خَوَه بِخَوَه تَشَكُّلِ دِبَه...

اَنْثرى ژ بَر پیدځيا سړوشتى، بېاندوړا سړوشتى، تى وځودى...
اَنْثرى بقدرتا قدیركى خواد جلال تى ایجاد كړن.

مادم لگورى عقل، ژ غینى فان چار ریان تو رین دن تنه.
هگر محالی، باطلى، نه ممکنى و درى قابولیا هر سى رین
پیشى بقطعی بین اثبات کړن، ضرورت و باشکرایى، ریا چاران ا
کو ریا وحدانیتیه پیشک و بیگمان ثابت دبه.

ایجا ریا یکى کو:

بکومبونا سببین عالمى تشکیلا تستان و چیبونا مخلوقانه.
ام، ژ گلک محالین وى، تنى سى حبان تینن زمین.

ا یکى: د درمانخانه یکیده بماده بین گلک جهیرنک تره بصد
صد شوشین قاونوزى هنه. ژ وان درمانان معجونکه خوادیرین
هاته خواستین. هم - ژ وان - چیکرنا تریاقکه نوازه یا ژیندار
ایجاب کړ. ام هاتن، مه د وى درمانخانیده گلک معجونین
خوادیرین و تریاقین ژیندار دیتن. مه، ژ وان معجونان لهر یکى
تدقیق کړ، ام دبین کو ژ هر یک ژ وان شوشین قاونوزى
پیشانین تایت، درهمک دو درهم ژ قى، سى/چار درهم ژ یادن،

شَش/حَفْتُ دِرْهَمَ ژِ يَكَا دِن -هَرَوَكِي دِن- دِ مِقْدَارِيْن جِهِي دَا
دَرْمَانْ هَاتِنَه سِتْنِدِن. اَكْر ژِ يَكِي دِرْهَمَكْ كِيْم اَنْ زِيْدَه بِي سِتْنِدِن،
اَوْ مَعْجُون، نَابَه خَوَادِيژِيْن يَانْ نِكَارَه خَاصِيْتَا خَوَه نِيْشَانْ بَدَه.
هَمْ، مَه اَوْ تَرِيَاَقَا ژِيْنْدَار ژِي فَكُوْلَا. ژِ هَر قَاوَانُوْزَكِي، بِيْشَانَكَه
تَايِبْتْ مَادَهِيَكْ هَاتِيَه سِتْنِدِن كُو هَكَه بَقَاسِي مِثْقَالِي دَرِيْ بِي كِيْم اَنْ
زِيْدَه بَه اَوْ تَرِيَاَق، تَايِبْتْمَنْدِيَا خَوَه وَنْدَا دِكَه. ژِ وَاَنْ قَاوَانُوْزِيْن كُو ژِ
پِيْنَجِي حَبِي زِيْدَتِرِن، ژِ هَر يَكِي، بِيْشَانَكَه جِهِي، دِ مِقْدَرَا جِهِي
جِهِي دَه دَرْمَانْ هَاتِنَه سِتَانِدِن. گَلُو، مَا ژِ تُو هِيْلِيْقَه اِمْكَانْ وُ
اِحْتِمَالْ هِيَه كُو -مِقْدَارِيْن جِهِيْرَنَكْ اِيْن كُو ژِ وَاَنْ شُوْشِيَانْ هَاتِنَه
سِتْنِدِن- ژِ بَر تَصَادَفَكَه سُوْسَرْتْ اَنْژِي ژِ بَر لِيْخِسْتِنَا هَوَايَكَه
بَاهُوْزْ اَوْ شُوْشَه بَقْلِيْن وُ مِقْدَارِيْن كُو بِيْشَانِيْن تَايِبْتْ هَاتِيُون
سِتْنِدِن بِلَا تَنِي اَوْ مِقْدَارْ بَهْرِكِن، بَهْقَرَه بِيْچِن، كُوْم بِيْن وُ وِي
مَعْجُونِي تَشْكِيْلْ بَكِن؟ گَلُو تَشْتَكِي ژِ قِيْيَا خُرَافَتِر، مُحَالَتِر،
بَاطِلَتِر هِيَه؟ كَر زَحْف زَحْف تِيْكَقَه كَرِيْتِيَكِي، پَشْتَرَه هَكَه بَبَه
اِنْسَان، دِي بِيْژَه: "اَز قِي فِكْرِي قَبُوْلْ نَاكِم" وُ دِي بَرَقَه.

هَا، مِيْنَا قِي مِثَالِي، هَر خَوَادِيژِيْن [اِنْسَانْ وَحِيَوَانْ] هَلْبْتْ
مَاجُوْنَكَه خَوَادِيژِيْنَه وُ هَر نَبَاتْ [دَارْ وَبَر] مِيْنَا تَرِيَاَقَكَه ژِيْنْدَارَه

کُو ژ مَادَه‌پِیْن کُو بِپِشَانَكَه زَخَف تَائِبَت ژ گَلَك دَرَمَانِیْن جُوْر بِجُوْر
 وَ ژ گَلَك مَادَه‌پِیْن جِهیرَنگ هَاتَنه سِتَنَدِن، هَاتِیَه تَرَكِیْبِرَن. هَكَر
 ژ سَبَب وَ عُنْصُورَانِرَا بَیْ اِسْنَادَكِرَن وَ بَیْ گُوتِن کُو "سَبَبَان اَوْ
 اِیْجَاد کَر" عَیْنِی مِیْنَا بِقَلْبِیْنَا شُوشِیَان چِیُونَا وِیْ مَعْجُونَا دِ
 دَرَمَانْخَانَه‌پِیْد، بِصَد دَرَجِیْ ژ عَقْل دُورَه، مُحَال وَبَاطِلَه.

وَالْحَاصِلُ: دِ فِیْ دَرَمَانْخَانِیَا مَزِن آ عَالَمِیْدَه، مَادِیْن حِیَاتِی
 پِیْن کُو بِپِشَانَا قَضَا وَ قَدْرِیْ یَا حَکِیْمِیْ اَزَلِیْ هَاتَنه سِتَنَدِن، اَنْجَاخ
 بِحِکْمَتَكَه بِیَحْد وَ بِلَمَكِیْ بَیْدَاوِیْ وَ بِاَرَادِیْکَه شَامِیْلِیْ هَر
 تَشْتِیْ، دِکارِن پِیْن وَجُودِیْ... اِیْجَا اَوْ بَخْتِخَرَابِیْ کُو دِیْبِزَه: "اَفْ
 اِیْجَاد، کَارِیْ عُنْصُورِیْن گَشْتِیْ وَ طَبِیْعَتَان وَ سَبَبِیْن کُلِیْ نَه، کُو
 کُور، کَرَز وَ بِیَحْدُودِن وَ وَکْ لَهیْیْ دِهَرِکِن." وَ هَزِیَانْکَارِکِیْ دِیْن
 اِیْ کُو دِیْبِزَه: "اَفْ تَرِیَاقَا عَجِیْب، حَوَه بِخَوَه ژِبَر قَلْبِیْنَا شُوشِیَان
 دَرکَتِیَه وَ چِیْبُویَه." ژ اَحْمَقِیْ سَرخُوش کَتِیَه، زِبَدَتِر اَحْمَقِن. بَلِیْ
 اَوْ کُفْر؛ هَذِیَانَكَه اَحْمَقَانَه، سَرخُوشَانَه وَ دِیْنَانِیَه.

مَحَالًا دُدُوبَان: هَكَر هَر تَشْت، ژ قَدِیْرِیْ ذُوَالْجَلَالِ اِیْ کُو
 وَاحِدِیْ اَحَدَه نِیْیْ زَانِیْن، بَلْکِیْ لِسَبَبَان بَیْ اِسْنَادَكِرَن، وِیْ چَاغِیْ
 لَازِمَه کُو مُدَاخِلِیَا گَلَك هِیْمَان وَ سَبَبِیْن عَالَمِیْ هَبَه دِ وَجُودَا هَر

خَوادِيزِنَكِيدَه. خَالْبُوكِي دِ وُجُودَا مَخْلُوقَكِي پُچُوك -وَكِي مِيشِي-
دَه بِانْتِظَامَا كَامِل، بِيِشَانَكَه گَلَك حَسَّاس وُ بَتَفَاقِيكَه تَمَام
كُومُبُونَا سَبَبِيْن جِهِيْرَنَك وُ دِزِي هَف وُ دِزِر، اَوْقَاس مُحَالَكَه
اَشْكَرِيَه كُو اَوْ كَسِي كُو بِقَاسِي پَرِي مِيشِي هِشِي وِي هِيَه [زِي]
دِي بِيِزَه: "اَفْ مُحَالَه، نَابَه كُو چِيِبَه!" اَرِي، جِسْمِي مِيشَكَه
بِچُوچَك، بِپَرَانِيَا عُنْصُر وِسَبِيْن كَرْدُونِيَرَه تِيَكِلْدَارَه، بَلَكِي
پُخْتَهِيكَه وِيِيَه. هَكَر ژ [دَسْتِي] قَدِيرِي اَزَلِي نِيِي زَانِيْن، دِشِي اَوْ
سَبَبِيْن مَادِي بِخَوَه، لَبَا وُجُودَا وِي اَمَادَه بِن، بَلَكِي پِيُويِسْتَه كُو
بَكْن جِسْمِي وِي يِي بِچُوچَك. بَلَكِي اِيَجَاب دَكَه كُو بَكْن
حُجْرَه كَكَه چَاقِي وِي، يَا كُو نِمُونَه يَكَه پُچُوك ا جِسْمِي وِي يَه.
چُومَكِي، كَر سَبَب مَادِي بَه؛ لَازِمَه كُو لِهِنْدَا مُسَبَبِي وُ دِ
هِنْدُورِي وِيْدَه بَه. هَكَر وِسَا بَه، دِشِي بِي قَبُولَكِرَن كُو اَرْكَانِي
عَالَمِي وُ عَنَاصِر وُطَبَايع، ژ هِيَلَا مَادِيْقَه دِ هِنْدِرِي وِي
حُجْرَه كَكِيدَه نَه، كُو تِلِيْن مِيْنَا سَرِي دَرَزِيِي يِيْن دُو مِيشَان تِيْدَه
هَلَنَايِيْن؛ وُ مِيْنَا هُوسْتَه [يَاْن] تِيْدَه دِخَتِيْن.

هَا، اَوْ كَسِيْن هَرِي خِرَخَاف اِيْن ژ سُوْفِسْتَان زِي، ژ رِيِيَه كَه
وِسَا فَدِي دِكِن.

مُحَالًا سِسِيَّانَ: بِقِي قَاعِدَهِيَا رُونَشْتِي يَا

الْوَاحِدُ لَا يَصْدُرُ إِلَّا عَنِ الْوَاحِدِي:

"هَكَرَ وَحَدَتَا مَوْجُودَكِي هَبَه، هَلَبَتْ [أَنْجَحْ] ژ وَاحِدَكِي، ژ
دَسْتَكِي دِكَاَرَه دَرَكْفَه هُولِي." خُصُوصَانْ أَوْ چِيكِرِي، هَكَر دِ نَافْ
إِنْتَظَامَكِه گَلَكْ تِيكُوزْ وَ پِيْقَانَكِه حَسَّاسَدَه بَه وَ مَظْهَرِي حَيَاتَكِه
جَامِعْ بَه، بِأَشْكَرَايِي خُوبَا دِبَه كُو ژ چَنْدْ دَسْتِيْن جِهِي جِهِي يِيْنْ
كُو سَبَبِي إِيخْتِلَافْ وَتَفْرِيقَا وَ تَقْلَهْقُبُونِي نَه دَرْنَكِيِيَه، بَلَكِي ژ تَكْ
دَسْتَه_Kِي كُو گَلَكْ قَدِيرْ وَ حَكِيمَه، دَرْنَكِيِيَه. اِيْجَا تَقِي كُو وَسَايَه،
ژ دَسْتِيْن تَقْلَهْقُبُونِي يِيْنْ وَانْ سَبَبِيْن سِرُوشْتِي يِيْنْ كُو بِيْحَدْ،
بِيْجَانْ، نَزَانْ، مُتَجَاوَزْ وَبِيْهَشِنْ وَ دِ نَافْ تَقْلَهْقُبُونِي دَه نَه وَ كُورْ
وَكْرَنْ -تَقِي كُو دِ نَافْ رِيِيْنْ إِيْحْتِمَالِي يِيْنْ بِيْهَشْمَارْ دَه وَ بَكُومُبُونْ
وَبِيْهَشْرَهْبُونِي كُو كُورُبُونْ، كَرُوبُونِيِيْنْ وَانْ سَبَبَانْ زِيْدَه دِبَه -زَانِيْنَا
وِيْ مَوْجُودَا كُو مُنْتَظَمْ وَ بَوَزِنْ وَ وَاحِدَه، [ژ وَانْ سَبَبَانْ رَا
إِسْنَادَكِرِنْ وَزَانِيْنَا ژ وَانْ] مِيْنَا قَبُولَكِرِنَا تَقَاهِيَا صَدْ مُحَالِي ژ عَقْلْ
دُورَه. هَايْدِيْ أَمْ لِقِي مُحَالِيِي نَهِيْرِنْ. هَلَبَتْ تَأْثِيْرِيْنْ سَبَبِيْنْ
مَادِي، بِتَمَاسِي وَ بِمُبَاشَرَتِي/دَسْتِيْپَكِرِنِي دِبَه. حَالْ شَانْ أَقَه كُو،
دَسْتَلِيْدَانَا وَانْ سَبَبِيْنْ سِرُوشْتِي، بِظَاهِرِيَا چِيكِرِيِيْنْ گِيَانُورْ قَهِيَه.

حَالْبُوکِی اَم دِیْنِ کُو باطِنِ وِی گِیانَوِرِی کُو دَسْتِی وَان سَبِیْنِ
 مَادِی ناگِهیژَه وُ نِکارَه تَماسِ بَکَه، بَدَه جَارانِ ژِ ظاهِرِی وَانِ
 مُنْتَظَمِتر، لَطِیْفِتر وُ ژِ اَلِیِی هُنَرِیْقَه تِیْکُوزِترَه. گِیانَوِرِیْنِ بَچُوجُکِ
 وُ حِیوانُوکِیْنِ بَچُوجُکِ اِیْنِ کُو سَبِیْنِ مَادِی بَدَسْتُ وَالْاَقِیْنِ خَوَه،
 بَتُو اَوایِی نِکارِی تِی دَه بَجه بَیْنِ، بَلْکِی نِکارِی تَام تَماسِی ظاهِرِی
 وَان ژِی بَکِی، ژِ مَخْلُوقِیْنِ هَرِی مَزِنِ بَهْنَرِی عَجِیْبِترَه، ژِ اَلِیِی
 خَلْقانَدِنِی قَه دِ اَوایِکِی بَدِیْع دَه یَه. ژِ وَان سَبِیْنِ کُور، کَر رَه، -
 یِیْنِ کُو بَیْجان، نَزان، قَبَا، دُورِی هَق، مَزِنِ وُ دِزْبرِی هَقن-
 اِسْناَدِکِرِنا قِی یِکِی اَنْجَاخِ بَکُورُونا بَصَد دَرَجِی وُ بَکَرُونا
 بَهْزَار دَرَجِی دِکارَه بَبَه.

ایجا مَثَلِیا دُدیان:

"تَشْکَل بِنْفَسِه" یَه اَنگُو، خَوَه بَخَوَه تَشْکُل دِبه. هَا، گَلْکِ
 مُحالِیْنِ قِی هَقُوکِی ژِی هَنَه. ژِ گَلْکِ هِیْلان قَه باطِلَه، مُحالَه. بُو
 نِمُونَه، ژِ مُحالِیِیْنِ وِی، اَمِی سِی حَبان بَیان بَکِی.

اَیْکِی: هِی اِنکارِکَرِی رِکْداز! اَز/اَزِیا (اَنانِیْتا) تَه، تُو اَوَقاس
 اَحْمَق کِرِی کُو تُو دِکارِی صَد مُحالِی تَق (دِ جَارِکِی) دَه قَبُول
 بَکِی. لُورا تُو مَوْجُودِی. وُ تُو نَه مَادَه یِکَه باسِیْطِی وُ نَه بَیْجان

وِیْگَهَرْتَنی. بَلْکِی تُو وَکَه مَکِیْنَه یِکِیْیِ کُو کَلْکُ مُنْتَظَمَه وَ هَر تِم
 دِ نُوهُبُونِیْدَه وَ مِیْنَا قَصْرَکَه تِیْکُوزِی کُو تِم وَدَائِم دِ تَحْوَلِی دَه
 یِه. ذَرَه، دِ وُجُودَا تَه دَه هَر دَم دِخَتِن. وُجُودَا تَه بَگَرْدُونِی رَه
 بَتَائِیْتِی بِمُنَاسَبَتَا رِزْق، خُصُوصَن رِ آلِیْیِ دَوَامَا جَلِیْقَه تِیْکَلْدَارَه وَ
 دَانُوسْتَانِدَنَا وِیْ هِیَه. ذَرَه یِیْن کُو دِ وُجُودَا تَه دَه دِشْغَلِن، ژِبُو کُو
 وِیْ تِیْکَلْدَارِیْیِ خَرَا نَکِن وَ وِیْ عَلَقْدَارِیْیِ نَشْکِیْنِن وَ نَبَرِن، دِقَّت
 دِکِن وَ آو، گَاقِیْن خَوَه وِیْ سَا بِاخْتِیَاط دَاقِیْژِن. تُو دِیْیِژِی قِیْ آو،
 لَحْمُو گَرْدُونِی دِنَه یِرِن؛ آو تِیْکَلِیْیِن تَه دِ گَرْدُونِیْدَه دِیْیِن وَ وِیْ سَا
 تَقْدِگَرِن. تُو بِحَسِیْن خَوَه یِیْن ظَاهِرِی وَ بَاطِنِی، لِکُورِی وِیْ
 هَلُوسْتَا نَوَازَه یَا وَانْ ذَرَه یَانْ اِسْتِفَادَه دِکِی. هَگَر تُو قَبُول نَکِی
 کُو؛ ذَرَه یِیْن دِ وُجُودَا تَه دَه، مَأْمُورِیْن پِچُوجْکُ اِیْن کُو بَقَانُونَا
 قَدِیْرِیْ اَزلی حَرَکَت دِکِن اَنْ اَرْتِیْشَکَه وِیْ یِه یَان سَرِی پُوزِکِیْن
 قَلَمَا قَدَرِیْنَه؛ هَر ذَرَه یِکُ سَرِی پُوزِی قَلَمَکِیْیَه یَان خَالِیْن قَلَمَا
 قُدَرِیْنَه، هَر ذَرَه یِکُ خَالْکَه، وِیْ چَاخِی ژِبُو هَر ذَرَه یِکِی کُو دِ
 چَاقِی تَه دَه دِخَتَه، چَاقِکِی وِیْ سَا پِیْوِیْسْتَه کُو دِگَل دِیْتِنَا هَر آلِیْیِ
 تَقَاهِیَا وُجُودَا تَه، حَمُو گَرْدُونِی ژِی بِیْنَه، یَا کُو تُو پِیْ
 تِیْکَلْدَارِی... وَ دِقِی ژِیْرَه عَقْلِکِی بَقَاسِی صَدْ عَقْلَمَنْدَان بِیْ
 دَایِیْن کُو دِی حَمُو دَمَا بُورِی وَ دَمَا بِیْ یَا تَه وَ نَسْلُ وَاَصْلِی تَه وَ

چَاڤْكَانِيَّيْنِ عُنْصُورِيْنِ تَهْ وَ مَعْدَنِيْنِ رِزْقِيْ تَهْ بِرَانِبَه، نَاسِبَكَه. ژ
 ذَرَّيَكَه وَي كَسِي رَه كُو دِ قَانِ مِژَارَانْدَه مِيْنَا تَه بِقَاسِي ذَرَّيِي
 عَقْلِي وَي تُنِيَه، دَايِيْنَا عِلْمُ وَهْشَكِي بِقَانْدِي هَزَارُ أَفْلَاطُونِي،
 خُرَافَه پَرَسْتِيَكَه بَهَزَارُ دَرَجِيِي دِيَهْنَانَه يَه.

مَحَالَا دُدُوبَانْ: وَجُودَا تَه، دِشِبَه قَصْرَكَه تِيكُوزُ وَ هَزَارُ قُبَّيِي
 كُو كَفَر، دِ هَر قُبَّيَا وَي دَه، بِيَسْطُونُ سَرِي دَانَه سَرَهْفُ وَ دِ
 قَالَاهِيْدَا هَاتِنَه سَكِنَانْدِيْن. بَلَكِي وَجُودَا تَه، بَهَزَارُ جَارِي ژ قِي
 قَصْرِي عَجِيْبْتَرَه. لَوْرَا أَفْ قَصْرَا وَجُودَا تَه، هَر تِم بَانْتِظَامَكَه
 كَمَلِي، تِي تَرَه كَرِيْن. بَرِي چَاڤُ ژ قَلْب، رُوحُ وَ لَطِيْفِيْنِ مَعْنَوِي
 يِيْنِ كُو گَلَكُ نَوَازَنَه، بَادَه؛ هَر يَكُ أَعْصَايَكِي كُو دِ بَدَنَا تَه دَه يَه
 بَتْنِي مِيْنَا مَنَزِيْلَا يَكْفَبَّيِيَه. ذَرَّه، مِيْنَا كَفَرِيْنِ كُو دِ وَي قُبَّيِي
 دَه نَه بَانْتِظَامُ وَبِمِيْرِيْنَا مُكْمَلُ سَرِي دِيْنُ سَرُ هَفُ وَ أَقَاهِيَكَه نَوَازَه،
 هُنْرَكَه دَرِي عَادَتِي، يَكُوْيَكُ مُعْجَزِيِيْنِ عَجِيْبُ -مِيْنَا چَاڤُ، زِمَانُ-
 اِيْنِ قُدْرَتِي نِيْشَانُ دِيْنُ. هَكَّرُ أَفْ ذَرَّه، يَكُوْيَكُ مَأْمُورِيْنِ كُو نَه
 دِيْنِ اَمْرِي هُوسْتَايِي قِي عَالَمِي دَه بِيْن، وَي چَاخِي دِقِي هَر
 ذَرَّيَكُ، ژ حَمُو ذَرَّيَاْنِ رَه، كُو دِ تَقَاهِيَا وَي بَدَنِي دَه نَه؛ هَمُ بِيَه
 حَاكِمِي مُطْلَقُ هَمْزِي ژ هَر يَكِيْرَه بِيَه مَحْكُومِي مُطْلَقُ هَمُ ژ هَر

يَكِيرَه بَبَه هَقْتَا هَم دِ نُقْطَه يَا حَاكِمِيْتِيْدَه بَبَه دِرْزِرْ هَم بَبَه مَصْدَرْ
 وَچَاقْكَانِيَا كَلَكْ صِفْتِيْن كُو تَنِي تَايِيْتَمَنْدِيِيْن وَاجِبُ الْوُجُوْدُنْ هَم
 كَلَكِي گَرِيْدَايِي بَه هَم دِ اَوَايَكِي كَلَكِي سَرَبَسْتُ دَهَبَه. هَم، اَوْ
 كَسِي كُو بِقَاسِي ذَرَهِيِي هِشِي وَي هِيَه ژِي دِي فِيْهَم بِكَه كُو ژ
 وَانْ ذَرَهِيِيْن بِيَحْدَرَه اِسْناذْكَرْنا صَنْعَتَكِي وَاحِدْ اِي كَلَكْ مُنْتَظَمْ اِي
 كُو بِسَرِي وَخْدَتِي، اَنْجَاخْ دِكَارَه بَبَه اَثَرَا وَاحِدَكِي اَحَدْ، مُحَالَكَه
 كَلَكْ اَشْكَارَه، بَلَكِي صَدْ مُحَالْبُونَا قِي اِسْناذِي هِيَه."

مُحَالَا سِسِيِيَانْ: هَكَرْ وُجُوْدَا تَه بِقَلَمَا قَدِيْرِي اَزْلي كُو وَاحِدِي
 اَحَدَه، دَسْتَنْفِيْس نَبَه وَ چَاپْبارِيَا كُو پِيْكَرِي اَسْبَابِي، سِرُوشتِي بَه،
 وَي چَاغِي ژِ حُجْرَكَه كَه بَدَنِي كُو دِ وُجُوْدَا تَه دَهِيَه بِكَرَه -وَكَه
 دَايْرَهِيِيْن دِ نَافْ هَقْدَه نَه- [حِيَا تَقَاهِيَا وُجُوْدَا تَه] دِ قِي ژِي
 پِيْكَهَاتِيِيْن بَدَنِي يِيْن بِهَزَارَانْ، قَالِيِيْن سِرُوشتِي پِيْدَه بِنْ. لَوْرَا،
 مَثَلَا اَفْ كِتِيْبَا كُو دِ دَسْتِي مَه دَهِيَه هَكَه بَدَسْتَنْفِيْسِي بَه، تَكْ
 پِيْنُوْسَكْ، بِپَالِشْتِيَا عِلْمِي نَفِيْسَقَانِي وَي، وَانْ تَقْدَه دِنْفِيْسَه. هَكَرْ
 اَوْ، دَسْتَنْفِيْسَكِي نَبَه وَ ژِ قَلَمَا وَي نِيِي زَانِنْ وَ بِي گُوْتِنْ كُو "خَوه
 بِخَوه هَاتِيَه نَفِيْسَانْدِن" يَانْ ژِ سِرُوشتِي بِي زَانِنْ: وَي چَاغِي مِيْنَا
 پُرْتُوْكََا چَاپْخَانِيِي، ژَبُو هَرْ حَرْفَكَه وَي، پِيْنُوْسَكَه هَسِيْنِي يَا جِهِي

لَازِمَه كُو بِلَا بِي چَاپَكِرِن. چَاوَا كُو دِ چَاپَخَانَه پِيْدَه بَقَاسِي
 هَژْمَارِيَن حَرْفَان، حَرْفِيَن هَسِيَنِي هَنَه، دُورَه اَو حَرْف تِيَن
 نَقِيَسَانْدِن، اِيَجَا ژِ بَر قِي يَكِي ژِ بَدِيلَا يَك پِيَنُوسَكِي، دَقِي بَقَاسِي
 هَژْمَارَا قَان حَرْفَان پِيَنُوس بِيَن پِيْدَاكِرِن. بَلَكِي دِ نَاف وَاَن
 حَرْفَانْدَه، وَكَه جَارِنَان دِبَه، هَكَه بِيَنُوسَا پِچُوك دِ حَرْفَكَه مَزِنْدَه
 رُوپَلَك -بِخَطَا زِرَاف- هَاتِبَه نَقِيَسَانْدِن، وِي چَاغِي بَهَزَارَان پِيَنُوس
 ژِبُو يَك حَرْفَكِي لَازِم دِيَن. بَلَكِي [جَارِنَان ژِي وَكِي دَائِرِيِيَن دِ
 نَاف هَقْدَه] دَاخِلِي هَقْدُو بِيَه وَ بُوْطَعِيَتَكَه مُنْتَظَم، شَكَلَكِي -مِيَنَا
 جَسَدِي تَه- بَسْتِيَنَه، وِي چَاغِي دِ هَر دَائِرِيَكِيْدَه، ژِبُو هَر بَشَكِي،
 بَقَاسِي هَژْمَارَا وَاَن مُرَكَبَان، قَالِب لَازِمِن. هَايْدِي هَكَر تُو، ژِبُو
 قِي طَرَزَا كُو صَد مُحَال تِيْدَه هَنَه بِيِيژِي كُو "مِمَكْنَه" وَ قِي قَبُول
 بَكِي ژِي، ژِبُو چِيَكِرِنَا قَان حَرْفِيَن هَسِيَنِي بِيَن هُنَرَا رِيَكُوِيِيَكِيِيَنَه وَ
 قَان قَالِبِيَن تِيَكُوَز وَ قَان پِيَنُوسَان -هَكَه ژِ تَك پِيَنُوسَكِيَرَا نِيِيَن
 سِپَارْتِن، ژِبُو كُو اَو حَرْفِيَن هَسِيَنِي، اَو قَالِب، اَو پِيَنُوس بِيَن
 چِيَكِرِن- دِيَسَا بَقَاسِي هَژْمَارَا وَاَن، پِيَنُوس، قَالِب وَ حَرْف لَازِمِن.
 لُورَا اَو ژِي هَاتِبَه چِيَكِرِن وَ اَو ژِي هُنَرَا رِيَكُوِيِيَكِيِيَنَه. وَ وَكِي قِي
 لِيَهْف بَقَاسِي دِكَارَه بَجَه دِي بَجَه.

ها، ده تُو ژى فِيْهَمْ بَكه آف، فِكْرَكه وَسَايه كُو بَقَاسِي هَزْمَارَا
 ذَرَهِيْن تَه، مُحَالُ وَخُرَافَه تِيْدَه هَنَه. هِي مُوعَطْلِي رِكُو! ده تُو ژى
 شَرَم بَكه، دَف ژِي ضِلَالَتِي بَرْدَه!

بِيْثَا سِسِيَاَن:

"اِقْتَضَتْهُ الطَّبِيعَةُ" آنْگُو، سِرُوشْت پِيْدِي دِيْبِيَه؛ سِرُوشْت
 چِيْدِكَه. ها، گَلَك مُحَالِيْن قِي دَارَازِي [ژِي] هَنَه. بُو نِمُونَه اَم
 سِي حِيْبِيْن وَي تِيْنِيْن زَمِيْن.

آيَكِي: صَنَعْتُ وَاِجَادَكِرْنَا كُو بَدِيْتِنِي وَ حَكِيْمَانَهِيَه، يَا كُو د
 بُونَوْرَانْدَه، بَتَايِيْتِي دِ كِيَانَوْرَانْدَه خُوِيَايه، هَكَّر ژ قَلَمَا قَدَرُ وَقُدْرَتِي
 يَا شَمْسِيْ اَزْلِي نِيِيْ زَانِي، بَلَكِي اِسْنَادِي سِرُوشْت وَقَوْتِي بِي
 كِرِي، -كُو كَرَر، كُوْر وَ بِيْفِكِرِي- وَي چَاغِي لَازِمَه كُو سِرُوشْت، د
 هَز تَشْتِي ده ژِبُو اِجَادِي، مَاكِيْنَه وَ چَاپْخَانِيِيْن مَعْنَوِي يِيْن
 بِيْهَزْمَار بَهْنَدِرِيْن يَانْژِي دِ هَز تَشْتِي ده قُدْرَت وَ حَكْمَتَكِي بَجِي
 بَكه، كُو دِكَاَرَه كَانْنَاتِي بَاْفِرِيْنَه وَ اِدَاَرَه بَكه. لَوْرَا چَاوَا كُو شَوْقُ
 وَشَمَالَا طَافِي وَ جَلَوِيِيْن وَي، دِ پَرَجِيِيْن پِچُوك اِيْن جَامِيْدَه وَ دِ
 دِلُوپِيْن لِسَر رُوِيِيْ اَرْضِيْ ده، خُوِيَا دِيْن. هَكَّر اَو طَافِكِيْن مِثَالِي وَ
 عَكْسِي، ژ وَي طَافَا يَكْتَايَا لِعَسْمَانَرَا نِيِيْن اِسْنَادَكِرِيْن وَي چَاغِي

لَا زِمَهُ كُو دِ پارچیا پچوک آ جَامِیدَه، یا کُو سَرِکی نِفْتِکَه کی ژِی
تِیدَه بِجِه نَابَه، وُجودَا خَارِجِی یا طَافِکَه سِرُوشْتِی، فِطْری،
خَوادی تَائِبْتَمَنْدِیا طَافِی، لِکُورِی کُو دِخُویَه پچوک وُ ژِ هِیلا
مَعْنوی فَه کَلْک کُور (تِیدَه) هَبَه؛ وُ بَسْرَدَه دِقی طَافِیْن سِرُوشْتِی
یِیْن بَقَاسِی هَزْمَارِیْن دَرَه یِیْن زُجَاجِیِی یِیْن قَبُولِکِرِن. عِیْنی مِیْنَا
فِی مِثَالِی، هَکَر بُونُور وُ گِیَانُور، رَاسْتَه رَاسْت ژِ جِلُویِیْن وَا
نَافِیْن طَافَا اَزْلیرَا نَه یِیْن دَایِیْن، لَا زِمَه بَی قَبُولِکِرِن کُو دِ هَر
بُونُور کِیدَه، بَتَائِبْتِی دِ هَر کِیَانُور کِیدَه سِرُوشْتِک، قَوْتِکَه - وِکی کُو
إِلْهَک - هِیَه کُو خَوادِیِی قُدْرَت وَا رَادِیکَه بَیْحَد وِعْلَم وُ حِکْمَتِکَه
بِیْدَاوی یَه. کُو فِکْر کَه وِسا، ژِ مُحَالِیْن دِ گَرْدُونِی دَه، فِکْرَا هَرِی
بَاطِل وِهرِی خُرَافِیَه. مِرُوقِی کُو صَنْعَتِی خَالِقِی کَائِنَاتِی، دِسِپِرَه
سِرُوشْتِکَه مَوْهُوم، بَیْأَهْمِیْت وِیْهَش؛ بَقِی یِکی هَلْبَت، ژِ حَیَوِیْن
بَصَد جَارِی بَیْتَر حَیَوَانْتِی وُ بَیْهَشْتِیا خَوَه نِیْشَان دِدَه.

مُحَالَا دُدُویَان: هَکَر آف بُونُورِیْن کُو کَلْک بَانْتِظَام، بَمِیزَان،
بَصَنْعَت وِبِحِکْمَتِیْن، ژِ ذَاتِکی بَیْحَد قَدِیر وِحَکِیْم نِیْیْن زَانِیْن،
بَلْکی ژِ سِرُوشْتِیْرَا بَیْن سِپَارْتِیْن، لَا زِمَه کُو سِرُوشْت، دِ هَر
پَارچَه یِکی آخِی دَه، بَقَاسِی هَزْمَارَا حَمُو چَاپِخَانَه وُ فَا بَرِکَا یِیْن

اُورُوپايِي مَکِينَه وَ چَاپَخَانِيَان بَهْنَدَرِينَه، دَا کُو اَو پَارِچِيَا اَخِي کُو
 ژ کُولِيک و مِيَوَهِيِيْن بِيَحْدَرَه بِنِگَه وَ دَزْگَاَهه، بِيَه سَبَبَا شِيْنُبُون
 وَ تَشْکِيْلَا وَان. چِمکِي، بَراسْتِي ژِي تِي دِيْتِن؛ قَابَلِيْتَكَه وِي هِيَه،
 کُو دِکارَه رَوُش وَ شَکْلِيْن گَلْک ژ هَف جُدا يِيْن حَمُو کُولِيکَان
 تَشْکِيْل وَ تَصْوِيْر بَکَه، کُولِيکِيْن کُو تُوَحْمِيْن وَان ژِي بَدُوْرِي تِيْنَه
 اَقِيْتِن کَاسِکْک اَخِي کُو ژَبُو کُولِيکَان وَ ظِيْفِيَا گُولْدَانْکِيِي دِکَه.
 هَگَر اَف کَار ژ قَدِيْرِي دُو اَلْجَلَال نِيِي زَانِيْن، وِي چَاغِي هَکَه دِ
 اَخَا وِي کَاسِکِيْدَا ژَبُو هَر کُولِيکَه کِي مَکِينَه يِکَه وِي يَا مَعْنَوِي،
 جِهِي وَ سِرُوشتِي نَبَه، اَف حَال نِکارَه پِيک بِي. لَوْرَا تُوَحْم ژِي،
 وَکَه نُطْفَه وَ هِيکَانِيْن، مَادَه يِيْن وَان يِکِن. يَعْنِي، دِگَل ژ خَالِيْطِيَا
 هِيْدْرُوژْن، اُوکْسِيژْن، قَارْبُون وَ اَزُوْتِي کُو بِي اِنْتِظَام، بِي شَکْلَه -
 مِيْنَا هَقِيْر- پِيک تِيْن؛ هَوَا، اَف، گَرْمِي وَ رُوْنَاهِي ژِي، ژ بَر کُو هَر
 يِکِي وَان خَوَار وِي هِشَه وَ لِدَرِي هَر تِشْتِي بَاوَايِکِي لَهِيِي
 دِهَرِکَه، ژ وِي اَخِي دَرِکْتِيَا وَان کُولِيکِيْن بِيَحْد اِيْن کُو تَشْکِيْلُبُونَا
 وَان جِهِي جِهِي يَه وَ گَلْک مُنْتَضَم وَ بِيَصْنَعْتِن، بَاشْکَرَايِي وَ
 بَضْرُوْرْتِي اِقْتِصَا دِکَه کُو دِ وِي اَخَا کَاسِکِي دَه دِ پِيْقَانَا پِچُوکْدَه
 چَاپَخَانَه وَ فَاَبْرِکَايِيْن مَعْنَوِي هَبِن، يِيْن کُو ژ هِيْلَا مَعْنَوِيْقَه

بِقَاسِ آوَرُوپَايِنَه. تَا كُو اَفْقَاسُ قُومَاشِيَن ژِبَنْدَارُ وَبِهَزَارَانِ پَرْتَالِيَن
بِنَقْشِ اِيَن جِهِي جِهِي كَارِيَن بَهُونِ.

قَايَه تُو قِيَاسِ بَكَه كُو فِكْرِيَن كُفْرِي يِيَن سِرُوشْتِپَرَسْتَان، چَه
دَرَجَه ژِ دَاثَرِيَا عَقْلِ دَرَكْتَنَه. وَ بِيِنَه كُو سَرخَوَشِيَن اَحْمَقِ اِيَن دِ
صُورَتِي اِنْسِيَن دَهَنَه، يِيَن كُو سِرُوشْتِي مُوجِدْ ظُنْ دِكِن تَقِي
اِدْعَايِيَن خَوَه يِيَن "اَم اَهْلِي عِلْمِ وَفَنِي نَه وَ اَم بَعَاقِلِن" چَقَاسُ ژِ
عَقْلِ وَفَنِي دُورْ كَتَنَه وَ خُرْفَايَكَه مِمْتَنَعِ وَ بَتُو اَوَايِي نَه مِمَكْنَه، ژِ
خَوَه رَه كِرَنه كَار. وَ قِيَا بِيِنَه، بَوَانِ بَكْنَه وَ تِف لَوَانِ بَكَه.

هَكَرْ تُو بِيِيَتِي: مَوْجُودَات، هَكَه ژِ سِرُوشْتِيَرَا يِيَن سِيَارْتَن،
وَهَا مُحَالِيَن عَجِيْبِ دِيَن، دِ دَرَجِيَا اِمْتِنَاعِيَدَه دِرْوَاري چِيْدِيَن.
كَلُو، دَمَا كُو ژِ ذَاتِي اَحَدُ وَصَمْدَرَه تِيَن دَايِيَن، اَو دِرْوَاري چَاوَا
رَادِبَه وَ اَو اِمْتِنَاعَا بَصُعُوبَت، چَاوَا قَدِگَهْرَه وَيِ وَاجِبِيَا بَهِيَسَانِي.

جَوَاب: وَكِي دِ مُحَالَا يَكِيَدَه: چَاوَا كُو جِلُويَا شَوْقُ وَشَمَالَا
طَاقِي، فَيِضْ وَتَاثِيَرَا خَوَه بِطَاقِيَكِيَن مِثَالِي -ژِ دَرَهِيِيَن هَرِي پِچُوكُ
اِيَن بِيَجَانِ بَكْرَه، حِيَا رُويِي دَرِيَايَكَه هَرِي مَزَن- بَسْهُولَتَا كَمَلِي،
بِيْدِرْوَاري، بَكَلَكُ هِيَسَانِي نِيشانِ دِدَه. هَكَرْ نِيَسْبَتَا وَيِ ژِ طَاقِي
بِيْتَه بَرِيَن، وَيِ چَاغِي لَازِمَه بِي قَبُولَكِرَن كُو وَجُودَا خَارِجِي يَا

طَاقَكه سِرُوشْتِي وَ بَخَوه، دِ هَر دَرِيه كِيدَه بِصُعُوبَتَكه دِ دَرَجِيَا
 اِمْتِنَاعِيَدَه هَبَه. وَسَا ژِي، هَكَر هَر مَوْجُود رَاسْتَه رَاسْتِ ژِ دَاتِي
 اَحَد وَصَمَدَرَه بِي دَايِيْن، هَر تَشْتَكِي كُو ژِ هَر مَوْجُودَه كِيَرَه لَازِمَه،
 بِسْهُولَتَك وَبِهِيْسَانِيَكه دِ دَرَجِيَا وَاجِيْبِي دَه وَ بَانْتَسَاب
 وَبِحِيلُوِيَكِي، دِكَاَرَه ژِيَرَه بِي كِهِيْشْتَانْدِن. هَكَر اَو پِيُونْدِي بِي بَرِيْن
 وَ اَو مَأْمُورْتِي قَكُوْهَرَه بِي سَرِيْتِي وَ هَر يَك مَوْجُودَك بَتَنَا سَرِي
 خَوه بِي هِشْتِن وَ ژِ سِرُوشْتِي رَه بِي بَرْدَان، وَي چَاغِي دَقِي بِي
 حَسِبَانْدِن كُو -بَصَد هَزَارَان مُشْكِل وَ دِژَوَارِيِيْن دِ دَرَجِيَا
 اِمْتِنَاعِيَدَه- سِرُوشْتَا كُورُ اَ دِ هُنْدِرِي خَوَادِيْژِيْنَكه وَكَه مِيْشِي دَه
 ژَبُو كُو كَارِبَه مَآكِنِيَا وَجُودَا وَي يَا كَلَك تِيَكُوز كُو فَهْرِسْتَكه
 پِچُوكُ اَ كَرْدُونِي يَه اِيْجَادُ بَكَه، دَقِي خَوَادِيِي قُدْرَت وَحِكْمَتَكه
 وَسَانُ بَه كُو دِكَاَرَه كَرْدُونِي بَأْفَرِيْنَه وَ اِذَاَرَه بَكَه. كُو آف، نَه
 مُحَالَكَه، بَلَكِي بَهْزَارَان مُحَالِيْن.

وَالْحَاصِلُ: چَاوَا كُو شَرِيَك وَمَانْدِي دَاتِي وَاجِبُ الْوُجُود، نَه
 مِمْكَنَه وَ مُحَالَه. وَسَا ژِي دِ رُبُوبِيْتَا وَي دَه وَ دِ اِيْجَادُ كَرِنَا تَشْتَانْدَه
 مَدْآخَلَه يَا دِيْتَرَان، وَكَه شَرِيَكِي دَاتِي، مِمْتَنِعَه وَ مُحَالَه.

ایجا کو مُشکِلین دِ مُحَالَ دُدیَانده: وَکِه دِ گَلْک رِیسَالَه یَانده
هَاتِیه اِثباتِکِرِن، هَکَر حَمُو تَشْت، ژ وَاحِدِیْ اَحَد رَه پِیْن دَایِیْن،
حَمُو تَشْت مِیْنَا تَک تَشْتِکِی بَسْهُولْت دِیْن وَ هِیْسَان چِیدِیْن.
بَدَلِیلِیْن جُور بَجُور وَ قَبْرِیْ هَاتِیه اِثباتِکِرِن کُو هَکَر وَصَان ژ
اَسْبَابُ وِسْرُشْتِیْرَه پِیْن هِشْتِیْن، تَک تَشْتِکِی بَقَاسِی حَمُو تَشْتَان
بَدژَواری چِیدِیْن. خُلَاصِیَا دَلِیلِکِی آفَه کُو: چَاوَا کُو ظِلَامْکِ بَرِیَا
مَأْمُورْتِیْ یَان لَشْکَرِیْ، هَکِه پِیْگَرِی پَادِیْشَاهِکِی بَبَه، اَو مَأْمُور
وَ اَو عَسْکَر، بَقُوتَا وِی تِیْکِلِیْ، دِکارَه بَبَه وَ سِیْلِیَا کَارِیْن کُو ژ
قُوتَا وِی یَا شَخْصِی بَصْد هَزَار جَارِی زِیدَه تِرِن. وَ اَو بَسَايَا نَاقِی
پَادِیْشَاهِیْ خَوَه جَارِنَان شَاهِکِی دِکِه هِیْسِیْر. لُورَا جِهَازُ وَقُوتِیْن
وَ اَن کَارُ وَاَثَرِیْن کُو وِی دِکِرِن، بَخَوَه هِلْناگَرَه وَ نَابَه مَجْبُورِی
هَلْگَرْتِیْ. بَتِیْکِلِیَا وِی تِیْکِلِیْ، خَرِیْنِیْن پَادِیْشَاهُ وَاَرْتِیْشَا وِی یَا
کُو ژِی رَه نُقْطِیَا دَسْتِکِیْیَه، وِی قُوتِی وَ اَن جِهَازَان هِلْدِگِرِن.
نَخَوَه، کَارِیْن کُو وِی کِرِنه، بَشَاهَانِیْ وَکِه کَارِیْن پَادِیْشَاهِکِی وَ
اَثَرِیْن کُو وِی نَشَانْدَانَه، مِیْنَا اَثَرَا اَرْتِیْشِکِی دِکارِن پِیْن نَوَاژه.
چَاوَا کُو گِیْرِیْک ژ بَر وِی مَأْمُورْتِیْ، قَصْرَا فِرْعَوْنُ خَرَاب دِکِه؛
مِیْش بَوِی تِیْکِلِیْ، نَمْرُوت دِجَحِمِیْنَه وَ بَوِی تِیْکِلِیْ، دَنْدِکِه کِه
چَامِی یَا کُو وَکِه حَبَا گَنْمَه، حَمُو جِهَازِیْن دَارَا چَامِی یَا گِرْس

خَوَادِي دِكِه. (حَاشِيَه^۲) هَكَرْ اَوْ پِيُونْدِي بِي بَرِيْن، اَوْ ژِ وَي
 مَامُوْرَتِيِي بِي تَرْخِيْسَكِرِن، مَجْبُوْرَه كُو جِهَازُ وَقَوَتِيْن كَارِيْن كُو
 دِي بَكِه، لِيْشْتُ وَزَنْدَا خَوَه هَلَكِرِه. وَي چَاغِي دِكَاَرَه (تَنِي)
 بَقَاسِي قَوْتَا كُو دِ زَنْدَا وَي يَا پِچُوچَك دِه هِيَه وَ عَادَدِي جَبَلْخَانِيِي
 كُو لِيْشْتَا وَي يَه، كَارِ بَكِه. كَارِيْن كُو دِ وَضْعِيْتَا پِيْشِيْنْدَه بَكَلَك
 هِيْسَانِي پِي دِبُوْن، دِ قِي وَضْعِيْتِيْدَه ژِي بِيْنَه خَوَاسْتِن، هَلَبْت
 لَازِمَه كُو دِ بَاَزَنْدَا خَوَه دِه قَوْتَا اَرْتِيْشَه كِي وَ دِ پَشْتَا خَوَه دِه
 فَاْبَرِيكِيَا جِهَازِيْن جَنْگِي يَا پَادِشَاهَكِي، هَلَكِرِه. قَشْمَرِيْن كُو ژَبُو
 كَنَانْدِنِي، خُرافَه وَ چِرْچِيْرُوْكِيْن عَجِيْب قَدْبِيْژِن ژِي، ژِ قِي خِيَالِي
 شَرْم دِكِن.

۲- حَاشِيَه: بَلِي، هَكَرْ اِنْتِسَابْ هَبَه، اَوْ دَنْدَك، ژِ قَدْرَا اِلْهِي اَمْرَكِي دِسْتِيْنَه،
 دِبَه مَظْهَرِي وَ اَنْ كَارِيْن خَارِقَه. هَكَرْ اَوْ اِنْتِسَابْ بِي بَرِيْن؛ اَفْرَاَنْدِنَا وَي
 دَنْدَكِي، ژِ اَفِيْرَاَنْدِنَا دَارَا چَامَا مَزِن زِيْدَهْتِرْ جِهَازُ، اِقْتِدَارُ وَصْنَعْتِ دَقِي. لَوْرَا
 لَازِمَه كُو دَارَا چَامِي يَا مُجَسَّم اَلِچِيِي -كُو اَثَرَا قَدْرَتِي يَه- بِحَمُو اَعْضَا وَ
 جِهَازِيْن خَوَه، دِ دَارَا مَعْنَوِي يَا -كُو اَثَرَا قَدْرِي يَه- بِحَوَه، كُو دِ وَي دَنْدَكِي
 دِهِيَه. چَمَكِي فَاْبَرِيكِيَا وَي دَارَا مَزِن، اَوْ دَنْدَكِه. دَارَا قَدْرِي يَا كُو تِي [دِ
 دَنْدَكِي] دِهِيَه، بِقَدْرَتِي لِحَاْرَجِي خُوِيَا دِبَه وَ دِبَه دَارَا چَامِي يَا جِسْمَانِي.

وَالْحَاصِلُ، ژ وَاجِبُ الْوُجُودِ رَه دَايِنَا هَر بُونَوَرِي، هِيَسَانِيَكَه دِ
دَرَجِيَا وَاجِيِيْدَهِيَه. ژ سِرُوشْتِيَرَه دِ هِيَلَا اِيْجَاذَكِرِيْدَه دَايِيْن [اَ هَر
بُونَوَرِي] دِ دَرَجِيَا اِمْتِنَاعِيْدَه دِرْوَارَه وَ لِدَرْقِيِي دَايِرِيَا عَقْلَه.

مُحَالًا سِسِيِيَان: دُو مِثَالِيْن كُو دِي قِي مُحَالِي اِيْضَا حِ بَكِن وَ
دِ هِن رِيْسَالَه يَانْدَه هَاتِنَه بِيَانَكِرِن:

مِثَالًا يَكِي: ظِلَامَكِي كَلَك وَ حَشِي كَتِيَه قَصْرَكِي كُو بِحَمُو
بَرْهَمِيْن شَارِسْتَانِيِي هَاتِيَه كَمِلَانْدِن وَ خَمِلَانْدِن وَ لِدَشْتَكَه خَالِي
هَاتِيَه دَامَزَرَانْدِن وَ چِيَكِرِن. لِهَنْدُر نِهِيَرْتِيَه بَهْزَارَان تَشْتِيْن بَصْنَعَتْ
اِيْن مُنْتَزَم دِيْتَنَه... ژ وَ حَشْتِيَا خَوَه، ژ اَحْمَقِيَا خَوَه دِيِيَرَه: "ژ
دَرْقَه تُو كَسِي مُدَاخَلَه نَكْرِيَه وَ يَك ژ وَ اِن تَشْتِيْن دِ هُنْدِرِي وَي
قَصْرِي دَه، اَوْ قَصْر دِگَل تَشْتِيْن تِي دَه، چِيَكِرِنَه." وَ دَسْت
بَلِيْگَرِيْنِي دِكَه. لِكِيْزَان تَشْتِي دِنِهِيَرَه؛ اَوْ عَقْلِي وَي يِي وَ حَشِي
ژِي مِمَكُن نَابِيْنَه كُو وَي تَشْتِي، اَق چِيَكِرِيْن. دُورَه، دَفْتَرَكِي
دِيِيْنَه، كُو تِي دَه بَرْنَامِيَا تَشْكِيْلَاتَا وَي قَصْرِي وَ فِهْرِسْتِيَا هِيِيْنِيْن
وي وَ قَانُونِيْن اِدَارِيِي نَفِيْسَانْدِيْنَه. بَرَاْسْتِي اَوْ دَفْتَرَا كُو بِيْدَسْت
وَبِيْچَاَف بِيْچَاكُوْتَه ژِي، مِيْنَا تَشْتِيْن دِن اِيْن كُو دِ قَصْرِي دَهْنَه، تُو
قَابَلِيْتَا وَي تُونِيَه كُو وَي قَصْرِي پِيْكَبِيْنَه وَ بِخَمِلِيْنَه. لِي بَلِي ژ

تَنگَاهِيیَ وَ ژِ مَجْبُورِيَتِي، ژِ بَرِ کُو فَيِ دَفْتَرِي لِكُورِي تَشْتِيَن دِن -
 ژِ بَرِ کُو عِنَوَانَكِه قَانُونِيَن عِلْمِيَه - بَتَقَاهِيَا قَصْرِي رَه تِيکِلْدَار
 دِيِنَه وَ دِيِيژَه: "هّا، أَفْ دَفْتَرَه کُو وَيِ اَوْ قَصْرَا هَا تَشْكِيل، تَنْظِيْم
 کَرِيَه وَ خَمِلَانْدِيَه وَ أَفْ تِشْت چِيکَرِنَه، پِيَقَه کَرِيَه وَ بِيَجَه کَرِيَه."
 بَقِي فِکُوتِي، وَحْشِيَا خَوَه فِکُوهَرْتِيَه هَذِيَا اَحْمَقْ وَسَرْخُوشَان.

هّا، عَيْنِي وَکَه فَيِ مِثَالِي، مِرُوقِي وَحْشِي کُو پِي رَه رَامَانَا
 سِرُوشْتِيَرَسْتِي هِيَه، کُو دِيَجَه بَرِ بَانْکَارَا اَلُوهِيَتِي، دِکَفَه هُنْدَرِي
 فَيِ قَصْرَا عَالَمِي کُو حَتَا تُو بِيِيژِي بَسْ ژِ قَصْرَا دِ مِثَالِيَدَه دَرَبَاس
 بُو، بَرِيکْ وِيکْتَر، تِيکُوزْتَرَه وَ هَرِ اَلِيِي وَيِ بَحْکَمْتَا مُعْجَزِي
 تَرَهِيَه. اَوْ مِرُوقْ نَافِرَه کُو أَفْ، بَرَهْمَا صَنْعَتِي يَا ذَاتِي وَاجِب
 اَلُوجُودِي يَا کُو خَارِجِي دَائِرِيَا مُمکنَانَه وَ رُو ژِي بَا دِدَه، دِ دَائِرِيَا
 مُمکنَانَدَه مَجْمُوعِيَكِه قَانُونِيَن عَادَتِيَن اِلَاهِي وَ فِهَرِسْتَكِه صَنْعَتِي
 رَبَانِي دِيِنَه، کُو وَکِي لُوحِيَكِه کُو لِي تِي نِفِيَسِيَن وَ ژِيَبِرِن آقَدَرَا
 اِلَاهِي يَه وَ ژِ قَانُونِيَن اِجْرَائِيَن قُدْرَتَا خُدِيَرَه دَفْتَرَكِه کُو بِيگَهَرِيَنَه وَ
 خَوَادِي تَبَدُّلَه لِي بَلِي بَزَحْف غَلْطِي وَ خَطَايِي بِنَافِي "سِرُوشْتِي"
 هَاتِيَه بِنَافِرِن. وَ دِيِيژَه کُو: "مَادَمْ أَفْ تِشْت سَبَبِي دِخَوَازِن. وَ
 تِيکِلِيَا تُو تِشْتِي مِيْنَا فَيِ دَفْتَرِي نَاخُوِيَه. بَرَاَسْتِي، عَقْلُ بَتُو آوَايِي

قَبُولُ نَاكَه كُو؛ أَفْ دَفْتَرَا كُو بِيچَاڤ، بِيهَش، بِيْقُدْرَتَه، اِيْجَادِي
 بِكَه، يَا كُو كَارِي رُبُوبِيْتَا مُطْلَقَه وَ قُدْرَتَكَه بِيْحَد دِفِي. لِي بَلِي،
 مَادَم كُو آز، صَانِعِي قَدِيم قَبُول نَاكَم. قَهَنَه هَرِي مُنَاسِب، آزِي
 بِييْتَرَم: فَي دَفْتَرِي، أَف چِي كَرِيَه وَ چِيْدَكَه. "أَم رِي دِييْتَرَن كُو:

هَي اَحْمَقِي سَرخُوشِ اِي كُو ژ اَحْمَقُ الْحُمَقَايِي تَحْمُقُ كَرِيَه!
 (هَي اَحْمَقِي سَرخُوشِ اِي كُو ژ اَحْمَقِيْنِ هَرِي اَحْمَقُ، اَحْمَقْتَرُ
 بُوِيَه!) سَرِي خَوَه ژ چَرَاڤَا سَرُوشْتِي دَرخِيَنَه، لِيَاش خَوَه بِنِهِيَرَه.
 صَانِعَكِي خُوَادِي جَلَالُ بِييَنَه، يِي كُو ژ دَرَهِيَان حِيَا سَتِيْرَكَان حَمُو
 بُونُورِيْن كُو بَرَمَانِيْن جِهِي جِهِي ژِيَرَه شَاهِدِيِي دِكْن وَ بَتَلِيِيْن خَوَه
 لِي اِشَارَت دِكْن. وَ جَلُويَا نَقَاشِي اَزَلُ بِييَنَه، يِي كُو أَوْ قَصِرُ
 چِيَكَرِيَه وَ د وَي دَفْتَرِي دَه بَرَنَامِيَا وَي قَصَرِي نَقِيْسَانْدِيَه؛ وَ
 لِفَرَمَانَا وَي بِنِهِيَرَه، گُوَه بَدَه قُرْأَنَا وَي، ژ وَان بِيهَشِييْتَرِيَان بَفِلْتَه.

مِثَالًا دُذُوبَان: مِرُوفَكِي گَلَكْ هُوفْ وَكُوفِي دِكْفَه دَائِرَهِيَا
 لَشَكْرَكَهَكَه مُحْتَشَم. تَعْلِيْمِيْن عُمُومِي يِيْن بَهْقَرَه وَ حَرَكَتِيِيْن
 مُنْتَظَم اِيْن اَرْتَشَكَه گَلَكْ مُنْتَظَم، دِييَنَه. مُشَاهَدَه دِكَه كُو
 بِحَرَكَتَكِي يَكْ لَشَكْرَكِي، طَابُورَكْ، هِيْزَكْ، فِرْقَايَكْ رَادِبَه، رُودِنِي،
 دِچَه؛ وَ بِأَمْرَكِي "اَكِرْ دَادَه" اَكِرْ دَادَه. ژ بَر كُو عَقْلِي وَيِي قَبَا وَ

وَحْشَى، ژ فَرَمَانْدَارِیَا بِنِظَامِیْن دَوْلَتِی وَ قَانُونِیْن پَادِشَاهِی یِیْن
 فَرَمَانْدَارِکِی فِیْم نَاکَه وَ اَوْ قَان، اِنْکَار دِکَه؛ تَخِیْل دِکَه کُو اَوْ
 لَشْکَر، بِمَوْفِکَان بِهَقْ قَه گَرِیْدَايِیْنَه. دِفْکِرَه کُو اَوْ بَنِی خِیَالِی،
 بَنِکِی چَقَاس نَوَازِیَه، دِحِیْرَه. دُورَه دِچَه... دِ رُوژَا اِیْنِی دَه دَاخِلِی
 مَزْکُفْتَكَه کَلْک مَزْن اَوْکِی اَیَاسُوْفِیَايِی دِبَه. دِیْنَه کُو اَوْ جِغَاتَا
 مُسْلِمَانَان، بَدَنْکِی ظِلَامِکِی رَادِبَه، دِطَوَه، سَجْدَه دِکَه وَ رُوْدِی،
 ژ بَر کُو، ژ شَرِیْعَتَا کُو ژ تَقَاهِیَا قَانُونِیْن اَسِیْمَانِی وَ مَعْنَوِیَان پِیْک
 هَاتِیَه وَ ژ دُسْتُوْرِیْن مَعْنَوِی یِیْن کُو ژ اَمْرِیْن خَوَادِیْی شَرِیْعَتِی تِیْن
 فِیْم نَاکَه؛ خِیَال دِکَه کُو اَوْ جَمَاعَت، بِنِیْن مَادِی بِهَقْ قَه
 گَرِیْدَايِیْنَه وَ وَاَنْ بَنِیْن عَجَب، اَوْ نِمِیْژْکَار دِیْل گَرْتَنَه وَ وَاَنْ دِدَه
 لِیْسْتِیْن. وَ دُورَه بِفِکْرَه وَ سَا قَشْمَرِی دَرْدِکَقَه، دِچَه کُو وَاَنْ
 حِیَوَانِیْن وَحْشِی یِیْن جِنَاوَر کُو دِ صُوْرَتِی اِنْسَانِی هَرِی هُوَقْ
 وَکُوْفِی دَهَنَه ژِی دِکَنِیْنَه.

هَآ، عَیْنِی مِیْنَا فِی مِیْنَاکِی، اِنْکَارْکَرِکِی کُو خَوَادِیْفِکْرَا
 سِرَوَشْتِی یَا بَانْکَار -کُو وَحْشَت بِخَوَدِیَه- دِکَقَه فِی عَالَمَا کُو
 لَشْکَرْگَهْکَه مُحْتَشَم اَلْشَکْرِیْن بِیَحْد اِیْن سُلْطَانِی اَزْل وَاَبْدِی یَه؛
 وَ دِکَقَه فِی کَائِنَاتَا کُو مَزْکُفْتَكَه مُنْتَظَم اَوْی مَعْبُوْدِی اَزْلِی یَه.

اَفْ اِنْكَارَكِرْ، وَانْ قَانُونِيْنِ مَعْنَوِيْ يِيْنِ نِظَامِيْنِ كَائِنَاتِيْ كُو ژ
 حِكْمَتَا وَيِ سُلْطَانِيْ اَزْلِيْ تِيْنِ، يَكُوِيْكَ مَادِيْكَه مَادِيْ تَصَوُّرْ دِكِهْ؛
 وَ حُكْمْ وَدُسْتُوْرِيْنِ كُو مَعْنُوِيْنِه وَ تَنِيْ وَجُوْدَا وَانْ اَ عِلْمِيْ هَنَه يِيْنِ
 كُو قَانُونِيْنِ اِعْتِبَارِيْ يِيْنِ سَلْطَنَاتَا رُبُوْبِيْتَا وَيْنِه وَ شَرِيْعَتَا فِطْرِيْ يَا
 مَزْنِ اَ وَيِ مَعْبُوْدِيْ اَزْلِيْ يِهْ، يَكُوِيْكَ مَوْجُوْدِيْ خَارِجِيْ وَ يَكُوِيْكَ
 مَادِيِيْنِ مَادِيْ تَخْيِيْلْ دِكِهْ. لُوْمَا ژ دِيْغَلَا قُدْرَتَا اِلَاْهِيْ، وَانْ قَانُونِيْنِ
 كُو ژ وَيِ عِلْمْ وَكَلَامِيْ تِيْنِ وَ تَنِيْ وَجُوْدَا وَانْ اَ عِلْمِيْ هَنَه دِكِهْ
 شُوْنِيْ؛ وَ اِيْجَادِيْ ژ دَسْتِيْنِ وَانْ دِرَانَه وَ دُوْرَه ژِيْ، وَانْ بِنَاقِيْ
 "سِرُوْشْتِيْ" بِنَافْ دِكِهْ؛ وَ قَوْتِيْ كُو تَنِيْ جَلُوْبِكِهْ قُدْرَتَا رَبَّانِيِيْهْ،
 يَكْ خَوَادِيْقُدْرَتْ وَ قَدِيْرَكِيْ سَرَبْخَوَه قَبُوْلْ دِكِهْ. بَقِيْ اَوَايِيْ
 هُوْفِيْتِيْكَه وِسَا دِكِهْ كُو ژ وَيِ هُوْفِيْتِيَا كُو دِ مِثَالِيْدَه هَبُوْ، هَزَارْ
 جَارِيْ خَرَابْتِرَه.

وَالْحَاصِلُ: اَفْ تَشْتِيْ كُو مَوْهُومَه وَ بِيْحَقِيْقَتَه وَ يَا كُو
 سِرُوْشْتِيْرَسْتْ ژِيْ رَه "سِرُوْشْتْ" دِيِيْژْنِ، هَبَه هَبَه وَ هَكَه حَقِيْقَتَا
 وَيِ يَا خَارِجِيْ هَبَه، اَنْجَاخْ دِكَاْرَه بِيْه صَنْعَتْكَ، لِيْ نِكَاْرَه بِيْه
 صَانِعْ. نَقْشَكَه، نِكَاْرَه بِيْه نَقَّاشْ. اَحْكَامَه، نِكَاْرَه بِيْه حَاكِمْ.
 شَرِيْعَتَكَه فِطْرِيْه، نِكَاْرَه بِيْه شَارِعْ. پَرْدِيْكَه عَزْتِيْ يَا خُلِقَانْدِيِيْهْ

نِڪَارَہِ بِبَہِ خَالِقُ. فِطْرَتَکَہِ مُنْفَعِلَہِ، نِڪَارَہِ بِبَہِ فَاعِلَکَہِ فَاطِرُ.
قَانُونِہِ، نَہِ قُدْرَتَہِ، نِڪَارَہِ بِبَہِ قَادِرُ. مِسْطَارَہِ نِڪَارَہِ بِبَہِ مَصْدَرُ.

وَالْحَاصِلُ: مَا دَامَ بُنُوْرُ هَنَہِ. مَا دَامَ مِیْنَا کُو دِ سَرِی "نُوطَہِیَا
شَانَزْدَہَان" دَہِ هَاتِبُو کُوتَن؛ ژِبُو وُجُودَا مَوْجُودَان (چِیْبُونَا
چِیْکِرِیَان) لِکُورِی نِیْشَانْدَانَا عَاقِل، ژِ غِیْنِی چَارِ رِیَان تُو رِیْیْن
دِنِ نَایْنِ تَخِیْلُ کِرْن. بَطَالُ بُونَا سِیْ یِیْن ژِ چَارِ هِیْلَان -بِسی
مُحَالِیْن اَشْکَرَایِی یِیْن هَرِیْکِی -بَاوَايْکِی قَطْعِی هَاتِ اِثْبَاتِکِرْن.
هَلْبَتِ بَصُرُورَتِ وِبَاشِیْکَارِی رِیَا وَحْدَتِی کُو رِیَا چَارَانِہِ، بَاوَايْکِی
قَطْعِی تِی اِثْبَاتِکِرْن. اِیْجَا اُو رِیَا چَارَانِ کُو اِیْتَا

اَفِی اللّٰہِ شَکُّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ

یَا دِ سَرِیْدَہِ بَہُورِی، بِیْشِکُ وُ بَیْگَمَان، دِ دَرَجِیَا بَدَاہِتِیْدَا اَلُوہِیْتَا
ذَاتِی وَاجِبُ اَلْوُجُودُ نِیْشَانِ دِدَہِ. هَمَّ بَعِیْنِی اَوَایِی نِیْشَانِ دِدَہِ کُو هَرُ
تِشْتِ، رَاسْتَهَ رَاسْتِ ژِ دِستِی قُدْرَتَا وِی دَرْدِکَفَہِ وُ اَسِیْمَانِ وَاَرْضُ،
دِ قَبْضَہِی تَصَرُّفَا وِی دَہَنَہِ.

ہِیْ مِرُوفِی بَیْچَارَہِی اَسْبَابِپَرَسْتِ وِسِرُوشْتِپَرَسْت! مَا دَمَ
سِرُوشْتَا هَرُ تِشْتِی [ژِی]، مِیْنَا هَرُ تِشْتِی، خَلِیقَانْدِیْہِ؛ لُورَا

بَصْنَعْتَهُ وَ نُو چیدبە. هَم مینا چیبونا هَر مُسَبَبی، سَبَبی خویایی یا
وِی ژِی چیدبە. وَ مَادَم وَجُودَا هَر تَشْتِی، حَوَجَه دَارِی گَلَك جِهَاز
وَالْاَقَانَه. کُو وِسایه، هَلَبَت قَدِیرکی مُطْلَق هیه، کُو وِی سِرُوشْتِی
ایجاد دکه وَ وِی سَبَبی دِخْلَقِینَه... وَ چِه اِخْتِیاجَا وِی قَدِیرِی
مُطْلَق هیه کُو وَان سَبَبِین نَچار، بکه شریکی رُبُوبِیت وایجادکارِیا
خوه. حَاشا... بَلکی اَو رَاسْتَه رَاسْت، مُسَبَبی، سَبَبانَره دِافِرِینَه
وَ ژِبُو نِشاندانا جِلُوبِین نَاقِین خوه وَ حِکْمَتَا خوه، بَتَرْتِیب
وَتَنْظِیمکی -دِ نَاقِبرا سَبَب وَ اَنجَامِیدَه- سَبَبِیتکه ظاهری وَ
نِیزِیهْقُبُونکی دده. بَقِی یکی وِی، اَو اَسْبَاب وَ سِرُوشْت، ژِ دَسْتِی
قُدْرَتَا خوه رَه کِرَنه پَرده کُو بِلَا بِن مَرَجِیپ وَان قُصُور
وَبِمَرَحْمَتِی وَ کِیْمَانِیپ خُیایی یِپ دِ تَشْتاندَه. عَزَّتَا خوه بوی
اَوایِی مُحَافَظَه کِرِیه... گَلُو سَاعَتِچِیکَرک، بَرِی چَرخِین سَاعَتِی
چِپِیکه دُوره وِی سَاعَتِی بَچَرخَان تَرْتِیب بکه وَ تَنْظِیم بکه
هَیْسَانْتِرَه؟ یان نا ماکِینیکه نَوَازَه دِ هُنْدِرِی وَان چَرخاندَه چِپِیکه؛
دُوره چِیکَرنا سَاعَتِی بده دَسْتِین بَیجان اِپن وِی ماکِینِی، دا اَو
سَاعَتِ بَی چِکَرن، هَیْسَانْتِرَه؟ گَلُو مَا نَه لِدَرَقِی اِمکانِیه؟
هَایِدِی بوی عَقْلِی خویِی بَیانِصَاف، تُو بَیژَه... تُو بَه حاکِم.
یاخُود نَقِیسْقَانک، حِبر، پِینُوس وَکاغذ اَنِین. هَگَر اَو [کَاتِب]

بِخَوه، بَوَان، وِی کِتیبِی بِنْفِیسَه هِیسَانْتَرَه...؟ یَانْژِی دِ هُنْدِرِی
وَان کَاغْد، حِیْر، پِنُوسَانْدَه، مَکِیْنِکَه نَفِیسِی یَا کُو ژ وِی کِتیبِی
بَصْنَعْتَرُ وُ بَرَحْمَتَرَه وُ تَنِی خَاصِی وِی کِتیبِی یَه، اِیجَادِ بَکَه،
دُورَه، ژ وِی مَکِیْنِیَا بَیْهَش رَه بَیْژَه: "هَایْدِی تُو بِنْفِیسَه" وُ بِخَوه
تِیْکِل نَبَه، هِیسَانْتَرَه؟ گَلُو بَصْد جَارِی ژ دَسْتَنْفِیسِی نَه دِژَوَارْتَرَه؟

هَگَر تُو بَیْژِی: بَلِی اِیجَادَا مَکِیْنِیَا کُو یِک پَرْتُوکِی دِنْفِیسَه،
ژ وِی پَرْتُوکا دَسْتَنْفِیسِی بَصْد جَارِی دِژَوَارْتَرَه. لِی بَلِی اَو
مَکِیْنَه، ژِیُو کُو دِیَه سَبَبِی نَفِیسِیْنَا گَلْک نُسَخِیْنِ هَمَان کِتِیْبِی،
بَلْکِی هِیسَانِیْک هِیَه.

بَرَسَق: نَقَاشِی اَزلی، بَقْدَرَتَا خَوه یَا بَیْحَد، ژِیُو کُو جِیْلَوِیْنِ
بِیْدَاوِی یِیْن نَاقِیْنِ خَوه، هَر دَم تَزَه بَکَه وُ دِ شَکْلِیْنِ جِهْی جِهْی دَه
نِیْشَانِ بَدَه، تَشْخُص وُ سِیْمَايِیْنِ خُصُوصِی یِیْن حَمُو تِشْتَان، دِ
اَوَايْکِی وِسَا دَه خُلْقَانْدِنَه کُو تُو نَامَه یِکَه صَمَدَانِی وُ تُو پَرْتُوکَه کَه
رَبَّانِی، بَکِتِیْبِیْنِ دِنْرَه نِکَا رَه رَاسْتَه رَاسْت عِیْنِی بَبَه وَک هَق. بَقِی
نَقِی ژِیُو کُو مَعْنَايِیْنِ جِهْی اِفَادَه بَکَه دِی سِیْمَايِیْنِ جِهْی هَبِن.
هَگَر چَاقِی تَه هَبَه، لِرُویِی اِنْسِیْنِ بَنَهیْرَه بَیْنَه کُو، تَقَر ژَابَتَه کُو ژ
زَمَانِی آدَم حِیَا نَهَا بَلْکِی حَتَا اَبْدِی، دِقی رُویِی پُچُوکَدَه، دِگَل

تَفَاقِيَا أَعْضَائِيْنَ أَسَاسِيْ، هَر رُويَك لِكُورِي حَمُو رُويَان، لِهَمْبَر هَر
يَكِي، عَلَامَتَكه جِهِيُونِيْ هِيَه. ژ بَر قِي يَكِي هَر رُويَك پَرْتوَكه كَه
جِهِيَه. تَنِي ژبُو تَنْظِيْمَا صَنْعَتِي، تَاخْمَكِي نَقِيْسِي يِي جِهِي وَ
تَرْتِيْب وَ تَأْلِيْفَكه جِهِي دَقِي. وَ هَم ژبُو آيِن وَ بَجِهَكِرِنَا مَادِيِيْن وَ اَن
وَ هَم ژِي، بُو دَاخْلَكِرِنَا هَر تَشْتِي كُو ژ وَجُودِي رَه لَازِمَه،
دَزْگَهَكه دِن اَ كُو بَتَمَامِي جِهِيَه دِخَوَازَه. هَايْدِي، اَم وَكِي مُحَال
فَرَض بَكِن كُو مَه بَجَاقِي چَاپَخَانِيِي لِسْرُوسْتِي نِهِيْرْت. لِي بَلِي -
ژ غِيْنِي تَنْظِيْم وَ چَاپَكِرِنِي كُو عَائِدِي چَاپَخَانَه يَكِي يَه "اَنگُو
چَاپَخَانَه، اِنْتِظَامَا وِي يَا مُوعِيْن، دِخَه قَالِب" - ژبُو ژ هَر آليِي
عَالَمِي بَمِيْزَانَا خُصُوصِي وَ بَاِنْتِظَامَا خَاص، اِيْجَادَكِرِن وَ آيِنَا
مَادِيِيْن كُو دِ جِسْمِي كِيَانَوْرَكِي دَه هَنَه كُو بَصَد دَرَجَه ژ اِيْجَادَكِرِنَا
وِي تَنْظِيْمِي دِژَوَارْتَرَه وَ ژبُو هَشْتِنَا دَسْتِي چَاپَخَانِيِي، دِيْسَا
مُحْتَاجِي قُدْرَت وَ اِرَادِيَا قَدِيْرِي مُطْلَقَه كُو اَو چَاپَخَانَه اِيْجَاد كَرِيَه.
نَخَوَه أَف اِحْتِمَال وَ فَرَضَكِرِنَا كُو سِرُوشْت، چَاپَخَانِيَه، بَتَمَامِي
خُرَافِيَكه بِيَوَاتِيَه.

هَآ، مِيْنَا وَ اَن مِيْنَا كِيْن سَاعَت وَ پَرْتُوَكِي، صَانِعِي خَوَادِيْجَلَال،
قَادِيْرِي كُل شَيْءِي، سَبَب خُلُقَانْدِنَه، اَو، مُسَبِّبَان ژِي دِخَلْقِيْنَه.

بِحَكْمَتَا خَوْه اَنْجَامَانِ بِسَبَابَانْقَه گِرِي دَدَه. وي، يَارَادِيَا خَوْه
[سِرُوشْتَا بُنُورَانِ كُو ژ] جَلَوِيكَه شَرِيْعَتَا فِطْرِي يَا مَزْنِ آ إِلَهِي
كُو ژ قَانُونِيْنِ عَادَتُ اللّهِ عِبَارَتَه، كُو دَرَبَارِي تَنْظِيْمَا حَرَكَتِيْنِ
كَائِنَاتِي يَه، وَ سِرُوشْتَا هَر تَشْتِي كُو ژِيُو وَي جِيَلُويَا دِ هَر تَشْتِي
دَهِيَه، تَنِي عَيْنِيكَه وَ مَعَكْسَكَه، تَعْيِيْنِ كَرِيَه. وَ بِقُدْرَتَا خَوْه،
وَجْهِي سِرُوشْتِي كُو مَظْهَرِي وَجُودَا خَارِجِي يَه اِيْجَادِ كَرِيَه وَ بُنُورِ
لِگُورِي وَي سِرُوشْتِي خُلَقَانْدِنَه، تَقِي هَقْ كَرِنَه. آيَا، قَبُولِ كَرِنَا قِي
حَقِيْقَتَا كُو گَلَكْ مَعْقُولَه وَ اَنْجَامَا دَلِيْلِيْنِ بِيْحَدَه، هِيْسَانْتِرَه؟ -گَلُو
آف، دِ دَرَجِيَا وَاجِيْبِيْدَه نَه لَازِمَه؟- يَانِ نَا، اَوْ جِهَازُ وَالْقِيْنِ بِيْحَدِ
اِيْنِ كُو ژ وَجُودَا هَر تَشْتِيْرَه لَازِمِْنِ، ژ وَانِ مَاْدِيِيْنِ كُو هُونِ وَكِي
"سَبَبُ وَسِرُوشْت" بِنَافِ دِكْنِ بِيْنِ زَانِيْنِ، كُو بِيْجَانِ، بِيْهَشِ،
أَفْرَانْدِي، چِيكِرِي، أَسَايِيْنَه؛ وَ ژ وَانِ بِيْنِ هِيْشِيكِرْنِ كُو، اَوْ كَارِيْنِ
كُو بَصِيْرَانَه وَ حَكِيْمَانَه، اَوْ خَوْه بِخَوْه دِكْنِ، هِيْسَانْتِرَه؟ گَلُو آف
دِ دَرَجِيَا اِمْتِنَاعِي دَه نَه لِدَرْقِيِي اِحْتِمَالِيِيَه؟ اَمْ، حَوَالِيِي اِنْصَافَا
وي عَقْلِي تِيِي بِيْاِنْصَافِ دِكْنِ.

اِنْكَارَكُرْ وَسِرُوشْتِپَرَسْتِ دِيِيْزَه كُو: "مَاْدَمْ تُو، مِنْ قَدْخِيْنِي
اِنْصَافِي. اَزِ ژِي دِيِيْژَمْ كُو: اَزِ اِعْتِرَافِ دِكْمِ كُو رِيَا [چَوْتِ آ] كُو

اَمَ حَيَا نَهَا تَي دَه غَلَطُ چُونَه، رِيكَه هَم صَد دَرَجَه مُحَال، هَم
 گَلَك بِخِسَارُ وَهَم حَتَا تُو بِيئَرِي بَس كِرِيَتَه. اَو كَسِي كُو بِقَاسِي
 دَرَهِي هِشِي وَي هِيَه، دِي ژ فِكُولِينِي بُهُوري فِيَم بَكَه كُو
 قَبُولِ كِرِنَا اِيَجَادْ كَارِيَا سَبَبَانُ وَسِرُوشْتِي، مِمْتَنِعُ وَمُحَالَه. وَ رَاسْتَه
 رَاسْت ژ وَاجِبُ الْوُجُودُ رَه دَايِينَا هَر تَشْتِي، وَاجِبَه، ضُرُوري يَه. "
 اَز دِيئَرَم: "الْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَي الْاِيْمَانِ" وَ اِيْمَانِي پِي تِينَم.

[لِي] تَي گَمَانَكَه مِنْ هِيَه؛ اَز قَبُولُ دِكَم كُو جَنَابِي حَق،
 خَالَقَه. لِي بَلِي، هِن سَبِيْن جُزِي دِ تَشْتِيْن نَه گَرِيْن گَدَه مُدَاخَلَه يَا
 اِيَجَادِي بَكُنْ وَ پِچَك مَدَحُ وَ ثَنَا (پَسَن) بَدَسْتُ بَخُن دِي چَه ضَرَر
 بَدَه سَلْطَنَاتَا رُبُوبِيَّتَا وَي؟ مَا دِي تُو كِيْمَانِي بَكِهِيَزَه سَلْطَنَاتَا وَي؟

بَرَسَق: وَكِي كُو مَه دِ هِن رِيْسَالَه يَانْدَه گَلَك قَطْعِي اِثْبَات
 كَرِيَه: پِيْدَقِيَا حَاكِمِيَّتِي، رَذَكِرِنَا مُدَاخَلَه يِي يَه. حَتَا حَاكِمَك،
 مَأْمُورَكِي هَرِي ژِيَرْتَرِيْن، دِ دَائِرَه يَا حَاكِمِيَّتَا خَوَه دَه مُدَاخَلَه يَا
 كُورِي خَوَه قَبُولُ نَاكَه. حَتَا، هِن پَادِشَاهِيْن دِيْنْدَار - تَقِي كُو خَلِيْفَه
 بُون ژِي - زَارِيِيْن خَوَه يِيْن بِيَكْنَه، ژ بَر دِلْخُوشِيَا مُدَاخَلَه يَا
 حَاكِمِيَّتَا خَوَه، قَتْلُ كِرِنَه. أَفْ حَالِ نِيْشَانِ دِدَه كُو أَفْ "قَانُونَا رَدَا
 مُدَاخَلَه يِي" دِ حَاكِمِيَّتِيْدَه بِأَوَايَكِي چَقَاس زَخْمَانَه حُكْمُ دِكَه.

"قَانُونَا مَنَعَا شَرِيكَايِي" يَا كُو پَيُوسْتِيَا سَرَخَوَابُونِي يَا دِ
 حَاكِيمِيْتِيْدَهِيَه -ژ دُو مُدُورِيْن كُو دِ نَاحِيَكِيْدَهَنَه بِگَرَه حِيَا دِ وَلَا تَكِي
 دَه دُو پَادِشَاهَان- دِ دِيرُوكَا مُرُوقَاهِيِيْدَه بَتَقْلَهْقُبُوبِيْنِيْن كَلَكْ
 عَجِيْمَايِي، قَوْتَا خَوَه نِيْشَان دَايَه. كَلُو سِيَكَه اَمْرِيْتِ وَحَاكِيمِيْتِي
 يَا دِ اِنْسَانَانْدَه كُو عَاجِرِن وَ حَوَجْدَارِيْن اَلِيكَارِيِيْنَه، گَاَقَا دِ قِي
 دَرَجِيِيْدَه، مُدَاخَلَهِيِي رَدْد بَكَه وَ مُدَاخَلَهِيَا يَكِي دِن مَنَع بَكَه وَ دِ
 حَاكِيمِيْتَا خَوَه دَه شَرِيكَاتِيِي قَبُول نَكَه وَ ژَبُو پَارَاسْتِنَا سَرَخَوَهَبُونَا
 خَوَه يَا دِ مَقَامِي خَوَه دَه بِالِيْگَرِيَكَه بِيْنَهَايْتِ بَخِيْتَه، اِيْدِي تُو
 دِكَارِيِي قِيَاس بَكِي، بَكَه كُو آف رَدَا مُدَاخَلَهِيِي وَ مَنَعَا شَرِيكَاتِيِي
 وَ قَوْرَانْدِنَا شَرِيكَان ژَبُو حَاكِيمِيْتَا ذَاتَكِي ذُو اَلْجَلَال اِي كُو
 حَاكِيمِيْتَا مُطْلَق، دِ دَرَجِيَا رُبُوبِيْتِيْدَهِيَه وَ اَمْرِيْتَا مُطْلَق دِ دَرَجِيَا
 اَلْوَهِيْتِيْدَهِيَه وَ سَرَخَوَبُونَا مُطْلَق دِ دَرَجِيَا اَحْدِيْتِيْدَهِيَه وَ اِسْتِغْنَايَا
 مُطْلَق دِ دَرَجِيَا قَادِرِيْتَا مُطْلَقِيْدَهِيَه، چَقَاس لَازِمِيَكَه ضُرُورِي وَ
 مُقْتَضَايَكَه وَاجِبَه.

اِيْجَا شِفَا دُؤُوبَان اَكْمَانَا تَه: هَكَر هِن سَبَب بِيْن مَرَجِعِي هِن
 عُبُودِيْتِيْن هِن تَشْتِيْن جُزِي، دِي چَه كِيْمَايِي بِي سَر عَبْدِيْتِيْن وَان

مَخْلُوقِينَ زِ ذَرِيَّانِ حَيَا سَتِيرْكَانْ، كُو بَرِي خَوَه دَانَه وِي دَاتِي
وَاجِبُ الْوُجُودِي كُو مَعْبُودِي مُطْلَقَه.

بَرْسَق: خَالِقِي حَكِيمِ اِي قِي كَائِنَاتِي، كَائِنَاتِ دِ حُكْمِي
دَارَكِيدَه خُلْقَانْدِيَه كُو، خَوَادِشْعُورُ كِرْنَه مَيُويِنِ وِي يِنِ هَرِي
مُكَمَّلْ، وَ دِ نَافِ هِشْمَنْدَانِ دَه زِي اِنْسَانِ كِرْبَه مَيُويَا وِي يَا هَرِي
جَامِعْ. اَوْ حَاكِمِي مُطْلَقْ وَاَمِرِي مُسْتَقِلْ -اَوْ وَاحِدِي اَحَدِي كُو ژُبُو
كُو خَوَه بَدَه نَاسِكِرِنِ وَ خَوَه بَدَه حَزَكِرِنِ، گَرْدُونِ خُلْقَانْدِيَه- شُكْرُ
وَعِبَادَتِيْنِ كُو هَرِي گِرِينَكِنِ بَلَكِي اَنْجَامَا خُلْقِيَّتْ وَاْمَانَجَا فِطْرَتْ
وَمَيُويَا زِيَانَا اِنْسِيْنِ؛ وَ اِنْسَانِي كُو مَيُويَا حَمُو گَرْدُونِيَه وَ شُكْرُ
وَعِبَادَتَا (وِي) يِنِ كُو مَيُويِنِ هَرِي قَدْرِيلَنْدِ اَيْنِ اِنْسِيْنِ، كَا قَطْ
دِدَه دَسْتِيْنِ دِنِ؟ مَا اَوْ، بَتَمَامِي لِدِرْزَبَرِي حِكْمَتَا خَوَه اَنْجَامَا خِلْقَتِي
وَ مَيُويَا كَائِنَاتِي هِيچْ تَوْشِ دِكَه؟ حَاشَا وَ كَلَّا...

هَمْ كَا اَوْ، تَوْ رَاضِي دِبَه، هِيچْ مُسَاعَدَه دِكَه كُو عِبَادَتِيْنِ
مَخْلُوقَانِ بَاوَايَكِي كُو حِكْمَتْ وَرُبُوبِيْتَا خَوَه بَدَه اِنْكَارَكِرِنِ، بَدَه
يِنِ دِيْتَرْ؟ وَ هَمْ گَلُو اَوْ -تَقِي كُو، بَكِرِنِيْنِ خَوَه دِدَرَجِيَكَه بِيْحَدِ دَه
نِيْشَانِ دِدَه كُو خَوَه دِدَه حَزَكِرِنِ وَ دِدَه نَاسِكِرِنِ- شُكْرُ، مِنتَدَارِي،
نِيْشَانْدَانَا حَزَكِرِنِ وَعِبَادَتِيْنِ مَخْلُوقِيْنِ خَوَه يِنِ هَرِي مُكَمَّلْ، كَا

دِدَه سَبِيْن دِن وَ بَقِيْ اَوَايِي مَا خَوَه دِدَه زِيِر كِرَن؟ بَقِيْ يَكِي،
 مَقْصَدِيْن خَوَه يِيْن قَدْرِيلِنْد اِيْن كُو دِ كَائِنَاتِيْدَه، مَا دِدَه
 اِنْكَار كِرَن؟ هِي هَقَالِي كُو دَق زِ سِرُوشْتِيَرَسْتِيِي بَرْدَايَه! هَايْدِي تُو
 بِيژَه!

اَوْ دِيژَه: اَلْحَمْدُ لِلّٰه، هَم اَقْ هَرْدُو گَمَانِيْن مِيْن صَافِي بُونُ
 هَمَزِي تَه دَرَبَارِي وَ حَدَانِيْتَا اِلْهِيْدَه دُو دَلِيْلِيْن اَوْقَاسِ بَرْقُوكُ وَ خُرْتِ
 نِيْشَانْدَانُ وَ تَه اِنْثَبَاتِكِر كُو مَعْبُودِي مُطْلَقُ هَر اَوَه وَ زِ غِيْنِي وَي تُو
 كَس نَه لَايَقَه كُو عِبَادَتِ زِي رَه يِي كِرَن. تَقِي قِي، اِنْكَار كِرْنَا
 وَ اَن، مُكَابَرِيَكَه مِيْنَا اِنْكَار كِرْنَا رُوژ وَ رُوِيِي يَه.

گوتنا داوی

اَوْ كَسِيَّ كُو فِكْرَا كُفْرِي يَا سِرُوشْتِي تَرَكَانْدُ وَ هَات اِيْمَانِي
دِيئَرَه كُو: "اَلْحَمْدُ لِلّٰه، كَمَانِيْن مِنْ نَمَان؛ لِي تَنِي چَنْد پُرس هَنَه
كُو اَز جَوَابَا وَان مَرَات دِكَم."

پُرسا يَكِي: اَمْ تَرِ گَلَك كَسِيْن طِرَالُ وَتَرَكَ الصَّلَاتَان دِيْهِيْسِن،
كُو اَوْ دِيْئَرَن: "چِه اِحْتِيَاجِي جَنَابِي حَقْ بَعِبَادَتَا مَه هِيَه كُو دِ قُرْآنِي
دَه، بِاِصْرَارُ وَ گَلَكِي بِشِدَّتْ، زَجْرُ وَمَنْعَا وَان كَسَانُ ژِي دِكَه، كُو
عِبَادَت تَرَكَانْدِنَه؛ وَ وَان بِجَزَايَكِي اَرْژَنُگُ ئِي -مِيْنَا جَهَنْمِي
/دُوْزَخِي- تَهْدِيْدُ دِكَه. چَاوَا لِافَادِيَا قُرْآنِي تِي، كُو بِاِعْتِدَالُ وَ
بِاسْتِقَامَتُ وَبِعْدَالَتَه، لِهَمْبَرِي خَطَايَكَه جُزْئِي يَا نَكْرِيْنُگ، شِدَّتَكَه
بِيْدَاوِي نِيْشَانُ دِدَه؟"

بَرْسَق: بَلِي جَنَابِي حَقْ، نَه مُحْتَاجِي عِبَادَتَا تِيَه، بَلَكِي نَه
مُحْتَاجِي تُو تِشْتِيْبِيَه. لِي بَلِي، تُو مُحْتَاجِي عِبَادَتِيْبِي، تَرِ هِيَلَا
مَعْنَوِي فَه نَخَوَاشِي. اِيْجَا عِبَادَت، چَاوَا كُو مَه دِ گَلَك
رِيْسَالَه يَانْدَه اِثْبَاتُ كَرِيَه كُو تَرِ بَرِيْنِيْن تَه يِيْن مَعْنَوِيْرَه دِ حُكْمِي
تَرِيَاْقَانْدَهِيَه. گَلُو نَخَوَشَك -دَرْبَارِي وَي نَخَوَاشِيْدَه- لِيْگَلُ

حَكِيمَكِي بِشَفَقَتْ كُو ژِبُو فَخَوَارِنَا وَانْ دَرْمَانِيْن كُو ژِيَرِه سُوْدَه وَرِنْ
 اِصْرَارْ دِكِه، ژِ حَكِيْم رَه بِيِيْژَه: چِه پِيْدَقِيَا تَه هِيَه كُو وَهَّا بَرِّ مِّنْ
 دِگَرِي؟ تُو دِي فِيْم بِيَكِي كُو كُوْتَنَكِه چَقَاس بِيَوَاتِيَه.

اِيْجَا پَرَسَا لِسَر تَهْدِيْدِيْن بِشَدَّتْ وَجَزَايِيْن بَدَهَشَتْ اَيْن قُرْآنِي،
 كُو دَر حَقِّي تَرَكَا عِبَادَتِي دَهَنَه: چَاوَا كُو پَادِشَاهَكْ، ژِبُو پاراستِنَا
 حَقُّوَقَا گَلِي حَوَه، جَزَايِيْن بِشَدَّتْ لِيْدِرَه لِيْگُورِي خَطَايَكِه مِرُوْفَكِي
 ژِ رِيْزِي، يِي كُو صَرَر دَدَه حَقُّوَقَا رَعِيْتَا حَوَه. وِسَا ژِي، مِرُوْفِي كُو
 عِبَادَتِي وَ نِمِيْژِي تَرَكْ دِكِه، لِمَافِيْن مَوْجُودِيْن كُو وَكِي رَعِيْتَا
 سُلْطَانِي اَزْلْ وَابْدِي نَه، بِنِيْكَرِنَكِه گِرَانْ وَظْلَمَكِه مَعْنَوِي دِكِه.
 لُورَا كَمِلِيْنِيْن بُونُورَانْ، دِ وَجْهِي وَانْ اَيْن كُو بَرِّ بَصَانِعِي دَهَنَه،
 بَتْسِيْحْ وَبِعِبَادَتِي حِيَا دِيْن. يِي كُو عِبَادَتِي تَرَكْ دِكِه، عِبَادَتَا
 بُونُورَانْ نَابِيْنَه وَ نِكَارَه بِيِيْنَه، بَلَكِ ژِي اِنْكَارْ دِكِه. وِي وَقْتِي [اَوْ
 كَسْ] مَوْجُودِيْن كُو دِ اَلِيِي عِبَادَتْ وَتْسِيْحِي دَه، دِ مَقَامِي بِلِنْدْ
 دَهَنَه وَ هَر يَكِ ژِي، يَكُوْبِكْ نَامِيَا صَمَدَانِي وَ يَكُوْبِكْ عَيْنِيَا
 اَسْمَاِي/نَافِيْن رَبَّانِيْنَه، ژِ بَرِّ كُو ژِ مَقَامِيْن بِلِنْدْ دَادِيْنَه وَ وَانْ دِ
 اَوَايَكِي پَرِيْشَانْ، بِيْجَانْ، بِيْوَظِيْفَه وَ بِيْقِيْمَتَدَه دِفِكِرَه، وَانْ تَحْقِيْر
 دِكِه، كَمِلِيْنِيْن وَانْ اِنْكَارْ دِكِه وَ اِيْرِيْشِي وَانْ دِكِه.

بَلَى، هَر كَس، كَائِنَاتِي بَعِينَا خَوه دِبينه. جَنَابِي حَق، اِنْسَان
 ژِبُو كَائِنَاتِي دِ اَوَايَكِي مِيزِينُ وَمِقْيَاسِي دِه خُلْقَانْدِيَه. ژ فَي عَالَمِي
 عَالَمَكِه خُصُوصِي دَايَه ژِبُو هَر اِنْسِين. رَنگِي وَي عَالَمِي،
 لِكُورِي عَقِيدَا قَلْبِي وَي اِنْسَانِي نِيشَان دِدِه. مَثَلَا، مِرُوقِي كُو
 كَلَك بِيهِيئِيَه وَ بَمَاتِي دِگَرِي، بُونُورَان دِ اَوَايِي گَرِي وَ بِيهِيئِيَدِه
 دِبينه. دِگَل فَي، مِرُوقِي بَكِيَفِه، دِلْشَايَه بَمَرْگِينَه ژ دِلْشَاهِيَا
 كَمَلِي دِكَنَه؛ كَائِنَاتِي دِلْشَا وَ رُوبَكُن دِبينه. مِينَا وَ اَن مِينَاكَان،
 مِرُوقِي كُو بَزَانْبُونُ وَ بَجْدِيَتُ وَ ژِدَلُ عِبَادَتُ وَ تَسْبِيحُ دِكَه؛ عِبَادَتُ
 وَ تَسْبِيحِيْنُ مَخْلُوقَانُ كُو حَقِيقَتَنُ هَنَه وَ مُحَقَّقَنُ، هَنَكِي كِفْشُ دِكَه
 وَ دِبينه. مِرُوقِي كُو ژ غَفْلَتِي يَانُ ژ اِنْكَارِي، عِبَادَتِي تَرْكُ دِكَه؛
 مَوْجُودَاتِي دِ اَوَايَكِي كُو ژ حَقِيقَتَا كَامِلْبُونَا وَ اَنرَه بَتَقَاهِي ضِدُّ
 وَ مُخَالَفُ وَ خَطَايِي دِهِيَه وَ هُم دِكَه وَ ژ هِيَلَا مَعْنُويَه دَسْتُ دِرِيزِي
 حَقُوقَا وَ اَن دِكَه.

هَم اَوْ تَارِكُ الصَّلَاتُ، ژ بَر كُو نَه خَوَادِيي خَوه بِخَوَايَه لِنَفْسَا
 خَوه يَا كُو عَبْدَكِي خَوَادِيي خَوِيَه ظَلُمُ دِكَه. خَوَادِيي وَي ژِبُو كُو
 حَقِّي وَي عَبْدِي خَوه ژ نَفْسَا وَيَا اَمَارَه بَسْتِينَه، بَاوَايَكِي بَدَهْشَتُ
 تَهْدِيدُ دِكَه.

هَم وِی، ژ بَر کُو عِبَادَتَا کُو اَمَانَجَا فِطَرْتُ وَأَنْجَامَا خُلُقِیتَا
خَوَدِیه تَرَکَانْدِیه. وَکِی کُو تَجَاوَزِ حِکْمَتَا اِلْهِی وَ مَشِیئَتَا رَبَّانِی
دِکَه. لُومَا جَزَا لِی تِی بِرِین.

وَالْحَاصِلُ: یِی کُو عِبَادَتِی تَرَک دِکَه، هَم ظُلْمِی لِنَفْسَا خَوه
دِکَه -کُو نَفْس (اَو بِخَوه) عِبْدُ وَبِنْدِی جَنَابِی حَقّه- هَم آف تَرَک،
لِدِزِی حِقُوقَا کَمِلِیْنِ کَائِنَاتِی تَجَاوَزُ وَظُلْمَکَه. اَرِی، چَاوَا کُو
کُفَر، ژ مَوْجُودَان رَه تَحْقِیرَه؛ تَرَکَا عِبَادَتِی ژِی، اِنْکَارِکِرْنَا
کَمِلِیْنِ کَائِنَاتِیّه. هَم ژ بَر کُو لِدِزِی حِکْمَتَا اِلْهِی بِنِیْکِرْنَه،
دِبه مُسْتَحَقِّی کَفَا بَدَهْشْتُ وَجَزَائِی گِرَان.

هَآ، قُرَّانَا مُعْجَزُ الْبِیَان، ژِبُو اِفَادَه کِرْنَا فِی مُسْتَحَقِّی وَ فِی
حَقِیقَتَا نَاقِبُورِی، بَاوَايِکِی مُعْجَزِی، اَو شِیَوَاژَا بِشِدَّتْ بِژَارْتِیه وَ
بَقِی یَکِی مُطَابِقِی دِکَه ژ مُطَابِقِیَا مُقْتَضَايَا حَالِی رَه، کُو بَتَمَامِی
حَقِیقَتَا بَلَاغَتِیّه.

پُرسَا دُدُویَان: مِرُوقِی کُو دَفْ ژ سِرُوشْتِی بَرْدَايَه وَ هَاتِیه
ایْمَانِی، دِیْبِزَه کُو:

"حَقِيقَتَكه گَلَك مَزَنه كُو هر مَوْجُود، دِ هر هِيلِيْدَه، دِ هر كَارِي
 خَوْدَه وَ دِ هر تَشْتِي خَوْدَه وَ دِ هر شَأْنَا خَوْدَه، تَابِعِي مَشِيئَتَا
 اِلَهِي وَ قُدْرَتَا رَبَّانِيَه. أَفْ حَقِيقَت زِ بَر مَزْنَاهِيَا خَوه، دِ ذَهْنَا مِيَا
 تَنَك دَه بِجَه نَابَه. حَالْ أَفَه كُو، أَفْ مَبْدُولِيَتَا دِ دَرَجِيَا نِهَائِيْتِيْدَه كُو
 اَمْ بِجَاقِي خَوه دِيْنِن؛ هَمْ دِ خُلْقَانْدُنْ وَايْجَادَا مَوْجُودَانْدَه هِيِيْنَا
 هِيَسَانِيَا بِيْحَدْ؛ هَمْ دِ اِيْجَادْ كِرْنَا حَمُو تَشْتَانْدَه هِيَسَانِي وَ سُهُولْتَا
 حَتَا تُو بِيْئَرِي بَسْ اَ دِ رِيَا وَحْدَتِيْدَه كُو بَدْلِيلِيْن وَه بِيْن بَرِي، تَحَقُّقْ
 كَرِيَه؛ هَمْ بِنَصَا وَانْ اَيْتِيْن مِيْنَا

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةً ❁

وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ

اَيْنُ قُرْآنِي كُو بِاَوَايَكِي أَشْكِرَه أَفْ هِيَسَانِيَا بِيْحَدْ هَاتِيَه بِيَانْ كِرْن؛
 نِيْشَانِ دِدِن كُو اَوْ حَقِيقَتَا مَزِن مَسْلِيَكَه هَرِي مَقْبُولْ وَهَرِي
 مَعْقُولَه. رَاَزْ وَحِكْمَتَا قِي هِيَسَانِيِي چِيَه؟"

بَرْسِفْ: اَوْ رَاَزْ، دِ بِيَانَا:

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

دَه، کُو "کَلِمِيَا دَهَانُ اَنَامِيَا بِيَسْتَانَه" بِاَوَايَكِي کَلْکُ فَکِرِي، فِرِي
 وَ اِقْنَاعْکَارُ هَاتِيَه بِيَانْکِرْن. بَتَايَبْتِي دِ زِيَلَا وَي "نَامِيِيَدَه" بِيَهْتَر
 زَلَالُ هَاتِيَه اِثْبَاتْکِرْن کُو حَمُو مَوْجُوْد، دَمَا ژ صَانِعِي وَاحِدُ رَه تِيْن
 اِسْنَادْکِرْن، مِيْنَا تْکُ مَوْجُوْدکِي هِيَسَانُ دِبَه. هَکَر ژ وَاحِدِي اَحَدُ
 نِيِيْن زَانِيْن، اِيْجَادَا تْکُ مَخْلُوْقکِي بِقَاسِي حَمُو بُونَوْرَانُ دِژَوَارْتَر
 دِبَه وَ دَنْدِکْکُ بِقَانْدِي دَارکِي زُوْرْتَر دِبَه. هَکَر ژ صَانِعِي وَان اِي
 حَقِيْقِيْرَا بِيْن هِشْتِن؛ کَاثِنَاتُ وَکَه دَارکِي وَ دَارُ وَکِي دَنْدِکْکِي وَ
 جَنْتُ وَکِي بَهَارکِي وَ بَهَارُ مِيْنَا کُلِيْلْکِي هِيَسَانُ دِبَه، اَسَانِي پِيْدَه
 دِبَه. اَمِي اِشَارْتْکَه کُرْتُ بْکِنُ لِدَلِيْلْکُ دُو دَلِيْلِيْن کُو ژ صَدَانُ
 دَلِيْلَانَه وَ دِ رِيْسَالَه يِيْن دِنْدَه بَرْفَرَهِي هَاتِنَه بِيَانْکِرْن وَ دِبْنُ وَسِيْلِيَا
 قَبُونَا سِرُّ وَنِيْشَانْدَانَا حِکْمَتِيْن قَانُ حَقِيْقَتَان: "بِچَاْفِيْرِي خِيَايه کُو
 زِيْدَهِي وَ اَرْزَانِيَا بِيَحْدُ هِيَه؛ وَ فَرْدِيْن هَر جَلْبِي، بِيَهِيَسَانِي زِيْدَه
 زِيْدَه چِيْدِبْن؛ وَ مَوْجُوْدِيْن مُنْتَزَم، بَصْنَعْتُ وَبَقِيْمَتُ اِيْن کُو بْکَلْکُ
 هِيَسَانِي وَ لَزْگِيْنِي، بِاَسَانِي اِيْجَادُ دِبْن. "مَثَلَا: چَاوَا کُو صَدُ نَفَرُ
 ژ اِدَارِيَا ظَاْبِتْکِي رَه بِيْن هِشْتِن، ژ هِشْتِن وَ دَايِيْنَا اِدَارَه کِرْنَا صَدُ
 ظَاْبِتَانُ بَصَدُ دَرَجِيِي هِيَسَانْتَر دِبَه. وَ اَلَاْقِيْن لَشْکَرِيِي يِيْن
 اَرْتِيْشْکِي، دَمَا کُو ژ نَاقَنْدْکِي، ژ قَانُوْنْکِي، ژ فَاْبَرِيْقَايْکِي، وَ ژ
 اَمْرِي پَادِيْشَاهْکِي رَه بِيْن هِشْتِن؛ بْچَنْدَاهِي، مِيْنَا جِيَهَازيْن نَفَرْکِي

هَيْسَان دِبَن. وَسَا ژی ژ ګَلْک نَافَنْدَان، ژ ګَلْک فَاَبْرِیَایَان، ژ ګَلْک
 فَرَمَانْدَارَانْرا حَوَالَه کِرنا تَجْهیزِیْن لَشْکَرِیِ یِیْن نَفَرِکی ژی،
 بَچَنْدَاهِی مِیْنَا اَلَا فِیْن اُرْتِیْشَکِی مُشْکِل دِبَه. چَمْکِی ژَبُو اَلَا فِیْن
 نَفَرِکی، دَقِی فَاَبْرِیَقِیْن کُو ژ تَقَاهِیا اُرْتِیْشَکِی رَه لَازِمَن، یِیْن
 پِیْدَه کِرَن.

هَم مَادِیْن حِیَاتِی یِیْن دَارِکی، ژ بَر کُو بَسِرِی وَحْدَتِی د
 کُوکَه کِیْدَه، د نَافَنْدَه کِیْدَه، بَقَانُونِکی تِیْن دَا یِیْن؛ بَچَا دِیْرِی تِی
 دِیْتَن کُو اَو دَارَا کُو بَهْزَارَان فِیْکِیَان دِدَه، بَقَاسِی یَک فِیْکِیْکِی
 بَه یِیْسَانِی چِیْدِبَه. هَکَر ژ دَسْتِی وَحْدَتِی یِیْن بَرْدَان وُ ژ کَثَرْتِیْرَه یِیْن
 هِشْتَن، اَو مَادِیْن ژَبَانِی یِیْن کُو ژ هَر فِیْکِیْکِیْرَه لَازِمَن ژ جِی یِیْن
 دِن یِیْن پِیْدَه کِرَن وُ دَا یِیْن؛ وِی چَاغِی هَر فِیْکِیْکِی بَقَانْدِی دَارِکی
 دِژَوَار چِیْدِبَه. بَلْکِی تَک دَنْدِکْک ژی کُو نِمُونَه وُ فِیْهَرِسْتِکَه
 دَارِیْیَه، بَقَاسِی وِی دَارِی زُوْر وَزَحْمَت دِبَه. لَوْرَا، حَمُو مَادِیْن
 ژَبَانِی یِیْن کُو ژ حِیَاتَا دَارِکِیْرَه پِیْیُوسْتِن، ژَبُو تَک دَنْدِکِی ژی
 لَازِم دِبَن.

هَا، مِیْنَا قَان مِناکان بَصْدِی مِثَال هَنَه. نِیْشَان دِدِن کُو،
 بَهْزَارَان بُونُورِیْن کُو د رِیا وَحْدَتِیْدَه، بَه یِیْسَانِیا دَرَجِیا نِهَاتِی تِیْن

وَجُودِي، ٲ تَكَ مَوْجُودَكَ اُ دِ رِيَا شِيرُكُ وَكَثَرْتِيَدَه هِيَسَانْتِر دِبَه. ٲ رِ
 كُو اَفْ حَقِيقَتْ دِ هِن رِسَالَهِيِن دِنْدَه دِ وِي دَرَجِيَدَه هَاتِيَه
 اِثْبَاتَكِرِن -وَكِي دُو جَارَانْ دُو دِكَه چَار- اَم حَوَالِيِي وَانْ دِكِنْ وُ لَقِي
 دَرِي اَمِي تَنِي، سَرَكِي كَلَكْ گَرِينَكْ اَفِي هِيَسَانِي وُ سُهُولَتِي،
 [تَنِي] ٲ اَلِيِي عِلْمُ وَقَدَرَا اِلَهِي وُ قَدَرَتَا رَبَّانِيَقَه بِيَانْ بَكِن. وَهَا
 كُو:

تُو مَوْجُودَكِي. هَكَرْ تُو حَوَه بَدِي قَدِيرِي اَزَلِي، اُو بَقْدَرَتَا حَوَه
 يَا بِيَحْدْ، مِينَا فَيِخَسْتِنَا نَفْطِكَكِي، ٲ هِيچِيِي، ٲ تَنِيِي بِيَكْ
 فَرْمَانَكِي، دِ دَرَبَكِيَدَه تَه دِخَلِقِيَنَه. هَكَرْ تُو حُلَقِيَنَا حَوَه نَدِي وِي،
 بَلَكِي اِسْنَادِي سَبَبِيِنْ مَادِي وُ سِرُوشْتِي بَكِي، وِي چَاغِي -ٲ بَر
 كُو تُو خُلَاصَه وُ مَيُوهِيَكَه مُنْتَظَمِي وُ تُو فِهْرَسْتْ وِلِيَسْتِيَكَه پُچُوكْ
 اُ كَائِنَاتِي يِي- ٲ بُو چِيَكِرْنَا تَه لَازِمَه كُو كَائِنَاتْ وَحْمُو هِيْمَانْ،
 بَسَرَادِيِنْ زَرَافْ بِيِنْ سَرْدَانْدِنْ وُ مَادِيِيِنْ كُو دِ وُجُودَا تَه دَهَنَه،
 بِيَقَانِيِنْ حَسَّاسْ ٲ هَر اَلِيِيِي عَالَمِي يِيِنْ كُومَكِرِن. لُورَا سَبَبِيِنْ
 مَادِي تَنِي تَرَكِيَبْ دِكِنْ، كُومْ دِكِنْ؛ لِبَا حَمُو اَهْلِي عَقْلْ،
 تَصْدِيْقَرِيَه كُو (اُو) تَشْتِيِيِنْ كُو نَه خَوَادِيَنَه، ٲ تَنِيِيَه، ٲ هِيچِيِي

نِڪَارِنْ چِيڪِنْ. ڪُو وَسَايَه، مَجْبُورِنْ ڪُو جِسْمِي گِيَانَوَرَكَه پُچُوكُ،
ڙ هَرُ آليِي عَالَمِي ڪُوْم بَڪِنْ.

هَآ فَيِهْم بَڪَه ڪُو ڊِ وَحْدَتِ وَ تَوْحِيْدِي دَا چَقَاسِ هِيَسَانِي وَ ڊِ
شِرُڪِ وَ ضَلَالَتِيْدَا چَقَاسِ ڊِڙوَارِي هَنَه.

آ ڏُڏُويَانُ: ڊِ هِيَلَا عِلْمَدَه هِيَسَانِيَكَه بِيَحْدَ هِيَه. وَهَآ ڪُو، قَدَرُ،
جُرَهِيَكُ ڙ عِلْمَه ڪُو مِقْدَارَكِي وَسَا دِيَارُ ڊِڪَه ڪُو آوُ مِقْدَارُ، بُو هَرُ
تَشْتِي ڊِ حُڪْمِي قَالِيِي مَعْنَوِي وَ خُصُوصِيْدَهِيَه. وَ آوُ مِقْدَارَا
قَدَرِي، ڙ وَجُودَا وَي تَشْتِيْرَه ڊِبَه مِيِنَا پِيَلَانُ وَ مُوَدَلَكِي. گَاڦَا ڪُو
قُدَرَتِ اِيَجَادَ ڊِڪَه بَهِيَسَانِي، ڊِ سَرُ وَي مِقْدَارَا قَدَرِي دَه اِيَجَادَ
ڊِڪَه. هَڪَرُ آوُ تَشْتِ ڙ قَدِيرِي ذُو الْجَلَالِ اِيِي ڪُو خَوَادِيِي عِلْمَكِي
مُحِيْطُ وَبِيَحْدُ وَآزَلِيِيَه نِيِي زَانِيْن -چَاوَا ڪُو بَرِي ڙِي بَحْثَا وَي
هَاتِبُو ڪِرِنْ- نَه تَنِي بَهَزَارَانُ مُشْڪِلُ بَلْڪِي بَصْدَانُ مُحَالُ دَرِڊِڪَقِنْ
هُوَلِي. لَوَرَا هَڪَه آوُ مِقْدَارَا قَدَرِي وَ مِقْدَارَا عِلْمِي تُوْنَبَه لَازِمَه ڪُو
بَهَزَارَانُ قَالِيِيْن خَارِجِي وَ مَادِي ڊِ جَسَدِي حَيَوَانَكِي پُچُوچُڪُ دَه
بِيِيْن بَڪَارَانِيْن.

هَآ، تُو، سِرَڪِي ڙ هِيَسَانِيِيْن بِيْدَاوِي بِيِيْن ڊِ وَحْدَتِيْدَه وَ پِيِي ڙ
ڊِڙوَارِيِيْن بِيَحْدَ اِيِيْن ڊِ شِرُڪِ وَ ضَلَالَتِيْدَه فَيِهْم بَڪَه وَ بَزَانِبَه ڪُو آيْتَا:

وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ

حَقِيقَتَكَه چِقَاس حَقِيقَتَدَارُ وِرَاسْتُ وِبَالَا، إِفَادَه دِكَه.

پُرسا سِسِيَّان: مُهْتَدِيي كُو بَرِي دِرْ مَن بُو نِهَا بُوِيَه دُوسْت،
دِ بِيژَه كُو: "دِ قِي زَمَانِيَدَه فِيلْسُوفِييْن كُو حَدِي خَوَه نِزَانِ دِ بِيژَن كُو
ژِ تَنَه بُونِي تُو تِشْت نَايِيْن اِيْجَادْ كِرْنِ وَ تُو تِشْت نَايِيْن تُونَه كِرْنِ؛
تَنِي تَحْلِيلُ وَ تَرْكِيبَكَه، كُو فَابْرِيقَايَا كَائِنَاتِي دِدَه خَبْتَانْدِن."

بَرْسَق: فِيلْسُوفِييْن هَرِي بِيْشْدَه چُونَه يِيْن كُو بِنُورَا قُرْآنِي
لِمَوْجُودَانِ نَانِهِيْرِنِ، نِهِيْرَتَنَه كُو ژِ بَر كُو وُجُودُ وَ چِيُونَا قَانِ
چِيَكِرِيَانِ بِنَافَكِيْنِيَا سِرُوشْتُ وَ سَبَبَانِ - مِيْنَا كُو مَه بَرِي اِثْبَاتْ كِرِ بُو -
دِ دَرَجِيَا اِمْتِنَاعِي دَه دِرْوَازِ دِيْتَنَه، بُونَه دُو بَش.

قِسْمَكِ ژِ وَانِ، بُونَه سُوْفِيْسْتُ وَ ژِ بَر كُو ژِ وِي عَقْلِي كُو
تَايِيْتَمَنْدِيَا اِنْسِيْنَه اِسْتِيْفَا كِرَنَه وَ ژِ حَيَوَانِيْن اَحْمَقُ بَرْژِيْرْتَرِ كَتَنَه؛
بَقِي اَوَايِي اِنْكَارْ كِرْنَا وَجُودَا كَائِنَاتِي، حَتَّا اِنْكَارْ كِرْنَا وَجُودِيْن خَوَه
- لِيْگُورِي رِيَا ضَلَالَتِي - ژِ اِيْجَادْ كَارِيَا سِرُوشْتُ وَ سَبَبَانِ بِيْهْتَرِ هِيْسَانِ
دِيْتَنَه؛ وَانِ، هَم خَوَه هَم ژِي كَائِنَاتِ اِنْكَارْ كِرَنَه وَ كَتَنَه جَاهِلِيَا
مُطْلَق.

گروها ددویان لی نهیږتیه ؤ دیتیه کو د ریا ضالاییده، سبب
 وسروشت هکه موجد بین قبولکړن، ایجاذا یکه میشه کی ؤ یکه
 دندکې حتا تو بیږی بس، مشکل ودروار دبه ؤ اقتدارکه وسه
 دخوازه کو دور ودری عقله. ژ بر فی یکی ژ مجبوری ایجادی
 انکار دکن، دپېژن: "ژ تبونی هیین نابه" ؤ اعدامی ژی محال
 دپین، حکم ددن واور دکن کو "هیین تنه نابه". تنی، بتفکرین
 دره یان ؤ بایین تصادفی، وزیکه اعتباری یا کو د آوایا ترکیب
 وتحلیل وبلایون وبرهقونی دهیه تخیل دکن. ها تو وره، د
 درجیا ژیرترین انزانی ؤ احمقیده وان مروقان بینه، پین کو خوه
 عقلمندین هری بالا ؤ مزین ظن دکن. بزانه ؤ عبرت ژی بگره کو
 ضلالت، انسین چقاس قشمر وکیم وهری جاهل دکه. تی دیتن،
 ام دپین کو قدرته ازی هیه، کو هر سال چار صد هزار جلبان
 تف (د جاکې) ده لیس رویی ارضی ایجاذا دکه ؤ عسمانان
 وارضی د شش رورانه دخلقینه ؤ د شش حفته یانده، د هر بهاری
 ده، کائناتکه خوادى ژین آ وسه انشا دکه کو ژ فی کائناتى بیهتر
 بصنعت وپیهتر بحکمته.

تَقِي قِي، مَرُوفْ ژ وِي قُدْرَتَا اَزَلِي دُور بِيِنَه كُو ژ مَوْجُودِيَن
 عِلْمِي رَه، كُو دِ دَايِرِيَا عِلْمِي اَزَلِيْدَه پِيْلَان وَمِقْدَارِيَن وَان
 دِيَارَكِرِيَنه وَ مَعْدُومِيَن خَارِجِيَنه، بَاوَايَكِي گَلَكْ هِيَسَان وَجُودَا
 خَارِجِي دِدَه وَان مَوْجُودِيَن عِلْمِي -وَكِي كُو اَمُورَكْ بِيَكْشِيَنه ژَبُو
 نِيْشَانْدَانَا نَقِيْسَكَه كُو بِيْنُوسَكَه وَسَا هَاتِيَه نَقِيْسَانْدُنْ كُو وِي
 نِيْشَانِي چَاقَان نَادَه؛ وَ اَو نَقِيْس نَاخِيَه- وَ مَرُوفْ رَابَه اِيْجَادِي
 اِنْكَار بَكَه، اَحْمَقِي وَ جَاهِلِيَكَه وَسَا دِكَه كُو بَرَبَرْتَرَه ژ وِي گُرُوهَا
 پِيْشِي يَا كُو سُوْفِسْتِيَن. اَفْ بَخْتَرَشِيَن كُو نَفْسِيَن وَان اِيْن
 فِيرَعُونُوبِي كُو نَجَارِي مُطْلَقْن وَ دِ دَسْتِيَن وَانْدَه ژ غِيْنِي اِرَادِيَكَه
 جُرْئِي تُو تَشْت نِيْنَه؛ ژ بَر كُو اَو، تُو تَشْتِي نِكَارِن اِعْدَام بَكِن، وَ
 تُونَه بَكِن وَ تُو ذَرَهِيَكِي، تُو مَادِيَكِي ژ هِيْچِيِي، ژ تْنَهْتِيِي نِكَارِن
 اِيْجَاد بَكِن وَ ژ دَسْتِيَن سِرُوشْت وَسَبِيِيَن كُو اَو پِي پَشْتَرَاْسْت
 وَبَاوَرِن، ژ هِيْچِيِي اِيْجَادَكِرِن نَاپِي، ژ اَحْمَقِيِيَن خَوَه دِيْئَرِن: "ژ
 تْنُبُونِي هِيِيَن نَابَه، هِيِيَن ژِي تْنَه نَابَه." وَ قِي دُسْتُورَا بَاْطِلْ
 وَشَاش، دِخَوَاَزِن تَشْمِيْلِي قَدِيرِي مُطْلَق بَكِن.

اَرِي، اِيْجَادَكَارِيَا قَادِيرِي دُو اَلْجَلَالْ بَدُو شِكْلِي يَه:

آ يَكَي: بِاخْتِرَاعُ وَيَابِدَاعِيَّه. يَغْنَى؛ ژ هِيچِي، ژ تَنْتِي وَجُودِ
دِدَه وَ هَر تَشْتِي كُو ژَبَرَه لَا زِمَه ژِي، ژ هِيچِي اِيجَادِ دِكِه وَ دِدَه
دَسْتِي وِي.

آ دِن: بِاِنْشَائِي، بِصَنْعَتِيَّه. اَنگُو ژَبُو گَلَك حِكْمَتِيْن دَقِيْقُ
وَرَبَكُوِيْنِك -وَكِه نِيْشَانْدَانَا كَمِلِيْنَا حِكْمَتَا خَوَه وَ جَلُوِيْن گَلَك
نَاقِيْن خَوَه- قِسْمَكِه مَوْجُود، ژ عُنْصُورِيْن كَائِنَاتِي دِخْلَقِيْنَه؛ وَ
حَمُو ذَرَه وَ مَادِّيِيْن كُو تَابِعِي هَر اَمْرِي وِيْنَه، بِقَانُونَا رَزَاقَتِيِي
دَشِيْنَه بَا وَان وَ دِ وَانْدَه دِدَه شِعْلَانْدِن. بَلِي، بِدُو تَهْرَان، هَم
بَاوَايِي اِيْدَاعِي هَم بَاوَايِي اِنْشَائِي اِيجَادْكَارِيَا قَادِرِي مُطْلَقْ هِيَه.
"هِيِيْنِي بَتْنَه كِرْن" وَ "تَنْيِي بَهِيْن كِرْن"، قَانُونَكِه وِي يَا هَرِي
هِيَسَان، هَرِي بِسُهُولْتَه، بَلَكِي دَائِمِي وَ گِشْتِي يَه. مَرْوَقِي كُو
لَهْمَبَر قُدْرَتَكِه كُو دِ بَهَارَكِيْدَه شَكْل وَ صِفَتِيْن -بَلَكِي ژ غِيْنِي
ذَرَهِيَان حَمُو كَيْفِيْت وَرُوشِيْن- وَان سِيْصَدْ هَرَار جُرِيِيْن مَخْلُوقِيْن
گِيَانُورَان، ژ تَنْتِي تِيْنَه رُوشَا هِيِيْنِي، دِيْبِيْزَه: "نَبُونِي نِكَارَه بِكِه
هَبُون" دَقِي تُونَه بَبَه.

مَرْوَقِي كُو دَق ژ سِرُوشْتِي بَرْدَايَه وَ دَرْبَاسِي حَقِيْقَتِي بُوِيَه،
دِيْبِيْزَه كُو: "ژ جَنَابِي حَق رَه بِقَاسِي هَرْمَارِيْن ذَرَهِيَان شُكْر وَ حَمْدُ

وَتَنَا دِكْمُ كُو مِنْ إِيْمَانَا كَامِلُ قَاَزَنْجَكِرْ، أَزْ ثِرِ وَاسْوَاسِيْ وَ ضَلَالَتَانُ
خَلَاصُ بُوْمُ وَ تُوْ كُْمَانِيْنُ مِنْ ثَرِيْ نَهْمَانُ."

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى دِيْنِ الْاِسْلَامِ وَكَمَالِ الْاِيْمَانِ

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيْمُ الْحَكِيْمُ
